

A repülőtér utasterminálja 95 százalékban készült el

Március végére várható az átadás

Fotó: Bereczky Sándor

Nagy érdeklődés övezi a Marosvásárhelyi Transilvania Nemzetközi Repülőtéren folyó beruházásokat, annál is inkább, mert a repülőtér igénybe vevő utasok jogos elvárása, hogy az új terminál átadásával és beüzemelésével civilizáltabb körülmények, tágasabb várótermek, nagyobb utasfogadó terek legyenek, s gördülékenyebben történjék az utasfelvétel és a csomagkezelés. Mivel a kivitelezési határidő fél éve lejárt, ismételten arra voltunk kíváncsiak, hogyan haladnak az utasterminállal. Kérdéseinkre Péter Ferenc, a Maros Megyei Tanács elnöke és Molnár Imola tanácsadó válaszolt, Peti András, a repülőtér igazgatója a járatokról tájékoztatott.

Mezey Sarolta

– Sajnálatos módon a beruházás véglegesítésének nem kedvezett a tavaly elfogadott, megszorító intézkedéseket tartalmazó sürgősségi kormányrendelet, amely az országos költségvetési deficit csökkentése érdekében jelentős mértékben lassította a közpénzből megvalósuló infrastrukturális fejlesztéseket. Ennek ellenére jelenleg a beruházás 95 százalékban elkészült. A külső tereprendezés zajlik, ami időjárásfüggő. Most dolgoznak a villamos üzem befejezésén, illetve egyéb, különböző végső simításokat végez a kivitelező. A terminál várótermének felszerelése és a beszállókapuk beüzemelése is folyamatban van. Az irányjelző, tájékoztató táblák kell megérkezzenek. Az áramszolgáltató elvárásának megfelelően a repülőtér két különböző, egymástól független elosztóállomáshoz kell csatlakozzon a szünetmentes áramellátás biztosítása érdekében. Március végére várható az új terminál

(Folytatás a 4. oldalon)

Kapható az újságárusoknál!

Ne feledje idejében megújítani előfizetését! Ha előfizet, biztosan kézhez kapja, féláron, mint ha megvásárolná!

Bírságok és feljelentések sora

Összesen 60 ezer lejre bírságot a Maros Megyei Közegészségügyi Igazgatóság a Maros Megyei Szociális és Gyermekvédelmi Igazgatóságot a fogyatékkal élő gyermekeket gondozó négy marosvásárhelyi központnál észlelt rendellenességek miatt.

4.

Szubjektív öregedés és öregkor

Láttuk, hogy időnk előrehaladása óhatatlanul testi, benne idegrendszeri, ezek következtében pedig lelki-szellemi változásokat hoz magával.

7.

Szolgáltatásaink:

- kontaktlencse-felírás és rendelés
- ingyenes szemüvegfelírás komputeres szemvizsgálattal
- mindenik szaküzletünk orvosi szakrendelővel van felszerelve, ahol teljes szemvizsgálatot végzünk, a pácienseinket küldőpapír nélkül fogadjuk
- a gyerekvizsgálatokat speciális fotorefraktométerrel végezzük (kellemetlen pupilatágítás nélkül, távolsági fotózással)
- kötelező éves szemvizsgálatok cégek részére
- korszerű számítógép-vezérlésű japán NIDEK gépekkel bármilyen kerettípusba bedolgozunk plasztik- és üveglencsét egyaránt (gyors, olcsó és precíz munkával)
- szemüvegjavításokat végzünk (keretek forrasztása)
- új amerikai készülék látásjavításra, kancsalságra
- terápiák betegség és sérülés utáni rehabilitációra, memória-, reflexek, mozgás- és tanulászavarok javítására

Marosvásárhely:

- ▲ Posta utca 3. sz. Tel: 0265/212-304, 0365/410-555
- ▲ 1918. Dec. 1. sugárút 49. sz. Tel: 0265/263-351, 0365/410-557
- ▲ 1918. Dec. 1. sugárút 182-184. sz. (Fortuna). Tel: 0265/265-205
- ▲ Rózsák tere 53. sz. Tel: 0265/250-120, 0365/410-559
- ▲ Dózsa György utca 64-68. sz. (a Kaufland udvara). Tel: 0265/212-212
- ▲ Köztársaság tér 5. sz. Tel: 0365/430-939

Szászrégen:

- ▲ Iskola utca 11. sz. Tel: 0265/512-042, 0365/410-558

Szováta:

- ▲ Fő út 196. sz. Tel: 0265/577-282, 0742-100-323

Aktuális

Kultúra, ami összetart(hatna)

Vajda György

Jelzésértékű lehet számunkra, hogy a román és a magyar kultúra napját majdhogynem egy napon ünnepeljük, ugyanis január 15-én, Mihai Eminescu születésnapján van a román kultúra napja, míg annak emlékére, hogy Kölcsey Ferenc 1823. január 22-én tisztázta le egy nagyobb kéziratcsomag részeként, és jelölte meg dátummal Csekén a Himnusz kéziratát, 1989-től 22-én van a magyar kultúra napja. Ez inkább az egymás – a román és a magyar kulturális értékek – felé való közeledésre kellene sarkallja (főleg) azokat, akik ma is abból kovácsolnak politikai, erkölcsi – vagy inkább erkölcsstelen – tőkét, hogy még mindig egymás ellen uszítanak, mi több, az Úr 2025. esztendejében is vannak olyanok, akik visszakiüldenének minket Ázsiába, és hadd ne folytassam itt a gyalázkodást, ami néha a stadionok – apropó, sportkultúra – lelátóiról is elhangzik alkalomadtán. Az ilyenek biztos nem tudják, hogy az egyszerűbb meghatározás szerint a kultúra egy adott társadalom mindazon ismereteinek összessége, amelyek az emberi közösség összetartozását és fennmaradását biztosítják. A kultúra továbbá jelentheti a toleranciát, a más értékeinek, gondolkodásmódjának a megértését, elfogadását, netán befogadását, az érdeklődést, a nyitottságot a másság iránt. Ezért utazunk – már aki – a nagyvilágban, hogy megismerjük más országok, népek kultúráját, elmerüljünk benne, tudást merítsünk belőle, és ezáltal léleklében jobbak, nemesebbek legyünk. A kultúra alapján tudunk eligazodni abban, hogy melyek a fontos értékek és normák az életben. Ha mindezekre gondolunk, büszkén mondhatjuk, hogy Románia Európa leggazdagabb országa, hiszen 21 kisebbség él együtt benne a maga kulturális örökségével.

(Folytatás a 3. oldalon)

JANUÁR

16

8:02 19:53
17:03 9:59

A nappal hossza:
9 óra 1 perc

CSÜTÖRTÖK

Ma **GUSZTÁV, STEFÁNIA,**
holnap **ANTAL, ANTÓNIA** napja

Az év 16. napja,
hátravan 349 nap

IDŐJÁRÁS

Párás idő, napsütés

Hőmérséklet:

max.: 0 °C
min.: -9 °C

naptár

Isten éltesse!

ANTAL: latin eredetű; jelentése: herceg, fejedelem, előjáró.
ANTÓNIA: latin eredetű, az Antonius férfinév női párja.

VALUTAÁRFOLYAM	
BNR: 2025. január 15.	
1 €	4,9750 lej
1 \$	4,8266 lej
100 Ft	1,2101 lej
1 g arany	417,1686 lej

Január 26-án bezár a korcsolyapálya a marosvásárhelyi várban

Január 26-ig lehet korcsolyázni a marosvásárhelyi várban levő 700 négyzetméteres műjégpályán. Szezonzárás előtt, január 15-től január 26-ig a tanárok által kísért, szervezett diákcsoportok a belépőjegy fizetésével díjmentesen vehetik igénybe a korcsolyákat és a segítő pingvineket. Az akció kizárólag hétköznapokon, hétfőtől péntekig érvényes. A korcsolyapálya nyitvatartási ideje január 26-ig val-

tozatlan marad (9.30 – 21), napi másfél órás turnusokban működve, az alábbi időszavok szerint: 9.30–11, 11.30–13, 13.30–15, 15.30–17, 17.30–19, 19.30–21 óra. A korcsolyapálya díjai változatlanok: a belépőjegy ára másfél órára 20 lej, a korcsolyabérlés 20 lej, a segítő pingvin bérlése 20 lej, mint említettük, ez utóbbi kettő a diákcsoportoknak ingyenes.

Fotó: Marosvásárhelyi Polgármesteri Hivatal

ELŐFIZETÉS A SZERKESZTŐSÉGEBEN IS!

Elfogadunk előfizetést lapunkra a következő hónapra a Népújság szerkesztőségében: Marosvásárhely, Dózsa György utca 9. szám, 2. emelet, 72-es iroda, naponta 9–14 óra között, szombat – vasárnap zárva. Tel. 0728-082-259.

Megyei hírek

Ünnepi műsor a magyar kultúra napja alkalmából

Magyarország Csíkszeredai Főkonzulátusának a szervezésében január 22-én, szerdán 18 órától a magyar kultúra napja alkalmából gálaműsorra kerül sor a marosvásárhelyi Kultúrpalotában. A csíkszeredai születésű Jászai Mari-díjas Bogdán Zsolt színész, érdemes és kiváló művész a marosvásárhelyi József Attila-, Márai Sándor- és Magyarország Babérkoszorúja díjas Bartis Attila író novellái közül ad elő válogatást Becsomagolni egy egész életet címmel. Kodály Zoltán Psalmus Hungaricus a Marosvásárhelyi Állami Filharmónia zenekara és énekkara tolmácsolásában jut el a közönséghez. Közreműködik a dicsőszentmártoni születésű Pataki Adorján tenor, vezényel Horváth József. A belépődíj ára 30 lej, jegyek január 16-tól korlátozott számban a Kultúrpalota jegypénztárában kaphatók. A jegybevétel teljes összegét jótékony célra ajánlják fel.

Kultúra heti programok Marosvásárhelyen

Az Erdélyi Hagyományok Háza Alapítvány csatlakozott a marosvásárhelyi Kultúra hete programsorozathoz, amely évek óta a Studium Prospero Alapítvány és partnerei szervezésében zajlik január 15-22. között. 15-én, szerdán és 16-án, csütörtökön 17 órától Demeter Miklós hangszerkészítő interaktív hangszerbemutatójára várják az érdeklődőket a Studium Hubba (Bolyai tér 15. szám). A programot szerdán román, csütörtökön magyar nyelven tartják meg. Szintén csütörtökön 18 órakor a Studium Hubban bemutatják Barabás László Farsangi dramatikus népszokások Maroszáron című kötetét. 17-én, pénteken 18 órától táncház lesz az Erdélyi Hagyományok Háza Alapítvány Sáros utca 1. szám alatti székhelyén, 21-én, kedden 18 órától pedig ugyanitt folytatódik a marosvásárhelyi zeneszerzőket bemutató hangversenysorozat.

A kulisszák mögött – Fizi Miskával

Rendhagyó közönségtalálkozóra és a bábszínház témájú beszélgetésre várják a gyermekeket január 18-án, szombaton 11 órakor a marosvásárhelyi Kultúrpalota kistermébe. Az egyórás előadáson betekinhetnek a kulisszák mögé, megnézhetik, hogy jön létre a csoda, miként kel életre a gyerekek kedvence, Fizi Miska. Strauss Róbert, Fizi Miska megalkotója további meglepetések mellett a gyerekek kérdéseire is igyekszik majd válaszolni. Ajánlott korosztály: 7-14 év. A belépés díjtan.

Örmény családi kibeszélő

A Marosvásárhelyi Örmény–Magyar Kulturális Egyesület teadélutánra, azaz örmény családi „kibeszélőre” hívja az egyesület tagjait, illetve az érdeklődőket január 23-án, csütörtökön 18 órától a Bolyai téri unitárius egyházközség termébe. Az örmény felmenőkkel rendelkezőket arra kéri, hogy hozzanak magukkal családi fényképeket, emlékeket, családfát, képet a családi címről, de akár recepteskönyvet is. A teadélután célja, hogy baráti hangulatban megismerjék egymás örmény származását és a családok egyedi történeteit.

Hírszerkesztő: Menyhárt Borbála

Alkold újra a Kárpát-medence építészetét!

Negyedikesek jelentkezését várja az MCC tehetségversenye

Január végéig jelentkezhetnek a negyedik osztályosok az MCC által szervezett FIT Kaland Tehetségversenyre. Az izgalmas, több tudományterületet átfogó projekt keretében a diákok újraalkothatják a Kárpát-medence építészetét, a győztes csapat pedig felvételt nyer a Fital Tehetség Program 2025 szeptemberében induló évfolyamába.

Hetedik alkalommal szervezi meg a Mathias Corvinus Collegium (MCC) Fital Tehetség Programja (FIT) kooperációs és készségfejlesztő tanulmányi vetélkedőjét, a FIT Kaland Tehetségversenyt. Az ingyenes versenyre a szervezők a teljes Kárpát-medencei negyedik osztályos diákság jelentkezését várják, háromtagú csapatokban. A részt vevő gyerekeknek lehetőségük nyílik együttműködésre, gyakorlati tapasztalatok szerzésére és a kreatív alkotásra,

amely során fejlődik problémamegoldó és csapatmunkára való készségük.

A tavalyi versenyen 174 csapat mérte össze tudását, és mutatta meg kreativitását egy reneszánsz időutazáson: a versenyzők egyedi tervezésű jelmezeket, üzleti tervet, saját népmesét alkottak, és elkészítették egy vár vagy palota makettjét Mátyás királynak. A döntőben a tíz legjobb csapat között csíkszeredai és marosvásárhelyi diákok is szerepeltek, akik 2. és 3. helyen végeztek. Az idei verseny témája: „Alkossátok újra a XVIII-XX. századot a Kárpát-medence építészetében!” A diákok feladata, hogy válasszanak egy nevezetes középületet, amely a Kárpát-medencében épült 1750 és 1950 között, majd tervezzék újra, hogy az ötvözze a múlt értékeit a modern fenntarthatósági megoldásokkal. A projektfeladathoz két fő részterület kapcsolódik. **Zöld-építészet és makettkészítés:** környezetbarát és fenntartható megoldások kidolgozása az épület modernizálására. Az újratervezett épület háromdimenziós modelljének elkészítése. **Épület a közösség javára:** videós bemutató készítése az újratervezett épületről, amely tartalmaz interjúkat és szakmai elemzéseket.

A verseny különlegessége, hogy a közoktatásban kevésbé hangsúlyos készségek játékos fejlesztésére nyújt lehetőséget, miközben a diákok értékes tapasztalatokat szerezhetnek a felsőbb évfolyamok tanulmányi versenyéhez. Jelentkezési határidő: 2025. január 31. Projektfeladat leadása: 2025. március 20. A döntő 2025. április 4-én lesz. A nyertes csapat tagjai értékes tárgyi nyereményeket vihetnek haza. Emellett a győztes csapat tagjai felvétel nélkül, automatikusan bekerülnek a Fital Tehetség Program 2025 szeptemberében induló évfolyamába. A FIT Kaland Tehetségverseny-ről bővebb információ és jelentkezési lehetőség a fit.mcc.hu/fit-kaland weboldalon érhető el. (közlemény)

NÉPÚJSÁG
ÖNÁLLÓ
MAROS MEGYEI NAPILAP
Kiadja az IMPRESS KFT.
FŐSZERKESZTŐ:
Karácsonyi Zsigmond
LAPSZERKESZTŐK:
Benedek István
Vajda György

MUNKATÁRSÁK: Bodolai Gyöngyi, Farczádi Attila, Menyhárt Borbála, Mezey Sarolta, Mózes Edith, Kaáli Nagy Botond, Nagy-Bodó Szilárd, Nagy Miklós Kund, Nagy Székely Ildikó, Nagy Tibor (fotó), Szer Pálósy Pirokska. **KORREKTÚRA:** Horváth Éva, Kiss Éva. **TÖRDELÉS:** Donáth-Nagy György, Makkai Melánia, Vajda Gyöngyi. **FŐKÖNYVELŐ:** Nagy Melinda. **REKLÁM-LAPTERJESZTÉS:** Madaras Éva Adrienn. **APRÓHIRDETÉS:** Petres Emília.
Tel.: munkanapokon 9–14 óra között 0265-268-854, délután: 0728-082-259, e-mail: reklam@e-nepujasg.ro
SZERKESZTŐSÉG: 540015 Marosvásárhely, Dózsa György út 9. szám, II. emelet. **Internet:** www.e-nepujasg.ro **E-mail:** nepujasg@e-nepujasg.ro
Telefon: titkárság: 0265-266-780; tel/fax: 0265-266-270. **Nyomda:** Palatino.
A szerkesztőség véleménye nem feltétlenül azonos a szerzők véleményével.
Előfizetés a postahivatalokban, a postásoknál és a szerkesztőségben: tel. 0728-082-259.
Hirdetési irodánk nyitvatartási rendje: hétfő, kedd, szerda, csütörtök: 9–15, péntek: 9–14 óra között, szombat vasárnap: zárva.

Ismét vizsgálják az 1990-es bukaresti bányászjárást

Beidéztek szerdára a legfőbb ügyészség bukaresti székhelyére Petre Roman volt miniszterelnököt. Ügyészségi források szerint az exkormányfő ellen emberiség eleni bűncselekmények miatt büntetőeljárás indul az 1990-es bányászjárás ügyében. Ion Iliescu volt államfőt otthonában hallgatták ki.

Érkezésekor Petre Roman azt nyilatkozta, „mélysegesen igazságtalannak” tartja az ellene felhozott vádakat. „Milyen érdekem fűződhetett volna ahhoz, hogy elnyomó akciót szervezzek? (...) Nincs semmi bizonyíték arra, hogy közöm lett volna a bányászok bevonásához. Mindaz, ami ott volt, egyértelműen a volt Securitate embereinek részvételével történt” – jelentette ki. Az ügyben büntetőeljárás zajlik Ion Iliescu volt államfő, Gelu Voican Voiculescu volt miniszterelnök-helyettes, a Román Hírszerző Szolgálat (SRI) volt igazgatója, Virgil Măgureanu, Miron Cozma egykori bányászvezér, valamint Adrian Sărbu volt miniszterelnöki tanácsadó, illetve Vasile Dobrinou és Peter Petre tartalékos tábornokok ellen is. Ion Iliescu ellen már 2017-ben vádat emeltek emberiség elleni bűncselekmények miatt, és akkor bíróság elé állították Petre Romant és Virgil Măgureanut is. 2020 decemberében azonban a legfelsőbb bíróság viz-

szualta az ügyet a katonai ügyészséghez, és elrendelte a nyomozás újrakezdését. A bírák akkor az ügyészek által korábban összegyűjtött összes bizonyítékot semmisnek nyilvánították, és megállapították, hogy törvénytelen volt a vádirat. A katonai ügyészek szerint 1990 júniusában a román állam több döntéshozója, valamint hozzájuk közel álló vagy őket támogató személyek elrendelték a fővárosi tüntetések elfojtását, amelynek következtében négy személy életét vesztette, kettőt megerőszakoltak, több mint 1300 személy megsérült, és több mint 1200 személyt fosztottak meg

jogtalanul a személyi szabadságától. A vádhatóság szerint a bukaresti Egyetem téren tüntetőkkel szembeni megtorló akcióban törvénytörő módon részt vettek a belügyminisztérium, a védelmi minisztérium és a SRI erői, valamint több mint tízezer bányász és munkás szerte az országból.

Otthonában hallgatták ki szerdán az ügyészek Ion Iliescu volt államfőt az 1990-es bányászjárás ügyében. Iliescu esetében különleges eljárást alkalmaznak, a 95 éves volt államfő ugyanis nem tud bemenni a legfőbb ügyészség székhelyére. (Agerpres)

Fotó: Adevărul

Január végéig elfogadják az idei költségvetés tervezetét

Január végéig elfogadja a kormány a 2025-ös állami költségvetés tervezetét – jelentette ki Marcel Ciolacu miniszterelnök szerdán. A kormányfő megbeszélést folytatott Tanczos Barna pénzügyminiszterrel, a tanácsadóival és a minisztérium államtitkáraival, valamint az Adó- és Pénzügyi Hivatal (ANAF) elnökével. Ezután a pénzügyi tárca RMDSZ-es vezetőjével közösen nyilatkozott az újságíróknak.

Ciolacu szerint az egyeztetésen azokról a költségvetési mutatókról tárgyaltak, amelyeket a pénzügyminiszter a csütörtöki kormányülésen fog ismertetni, illetve készült egy ütemterv is a büdzsé elfogadásáról. A miniszterelnök szerint „világosan leszögezték”, hogy a kormánynak a hónap végéig el kell fogadnia a költségvetési törvény tervezetét, ame-

lyet aztán a parlament elé terjesztenek, hogy az a februárban kezdődő új ülés első hetén szavazzon róla. Marcel Ciolacu hangsúlyozta, tartani fogják az Európai Bizottsággal kötött megállapodásban is szereplő 7 százalékos GDP-arányos hiánycélt, és a bruttó hazai termék 7 százalékát tervezik beruházásokra fordítani. Az erre szánt összeg a tavalyi 120 milliárd lejről idén 132 milliárd lejre nő.

A kormányfő hangsúlyozta, korábbi ígéretének megfelelően a kormány „az év elején” egyszeri nyugdíj-kiegészítést nyújt a kisnyugdíjasoknak, a nyugdíjak szeptembertől esedékes indexálásáról pedig a költségvetés végrehajtásának függvényében döntenek majd, az első kiigazításokor. Az elsődleges szempont az lesz, hogy ez ne legyen kihatással a beruházásokra, különösképpen az országos helyreállítási tervben (PNRR) sze-

replőkre – magyarázta. Ciolacu beszélt arról is, hogy miután az államkassza bevételei éveken át GDP-arányosan 27 százalék körül alakultak, 2024-ben a legutóbbi becslések szerint elérték a 29,6 százalékot, és a végleges adatok alapján meghaladják a 30 százalékot. Erre az évre 29,6 százalékot tűzött ki célul a pénzügyminisztérium – tette hozzá. A kormányfő hangsúlyozta: az idei költségvetés kidolgozásakor nem számolnak adóemlékekkel. Emlékeztetett, hogy az év elején elfogadott salátarendelet megszüntet bizonyos adókedvezményeket, de ezeken túlmenően bármilyen új intézkedésről döntenek az adóügyi reform keretében, az csak 2026-tól léphet hatályba. Ciolacu leszögezte, nem fogják növelni a héát 2025-ben, és becslései szerint az elkövetkező időszakban csökkenni fog az infláció. (Agerpres)

Nő a migrációs nyomás a magyar határon

Ismét nő a migrációs nyomás a magyar határon – mondta Bakondi György, a miniszterelnök belbiztonsági főtanácsadója az M1 aktuális csatorna szerda reggeli műsorában. Kifejtette: tavaly a balkáni migrációs útvonalon egész évben érvényesült a magyar határ „terelő hatása” a magyar és szerb rendőri aktivitásnak köszönhetően.

Kifejtette, hogy amíg a görög szigetekre több illegális migráns érkezett tavaly, addig a magyar határon, főleg az év második felétől, csökkenést tapasztaltak, mert az illegális migránsok útvonala áttevődött Bosznia-Hercegovina, Szlovénia és Olaszország felé. Elmondta, hogy az év elején ugyanakkor már növekedést tapasztaltak a magyar határszakaszon, ugyanis amíg tavaly az év első tíz napjában 49 határsértőt fogtak el, most ugyanebben az időszakban 461-et. Megjegyezte: amíg korábban a téli időszakban az érkezők számának csökkenése volt jellemző, ez most nem történt meg, ennek pedig az az oka, hogy az embercsempészek szervezettebbek, egyre korszerűbb eszközparkkal, jelentős anyagi

lehetőségekkel rendelkeznek, és gondoskodnak a migránsok szállításáról, szállásáról. Felhívta a figyelmet: Európában nem csökkent a súlyos terrorcselekmények, gázolások, késelések száma, működnek az úgynevezett no-go zónák, ami az emberekben komoly félelmet kelt. Ennek nemcsak politikai következményei vannak a helyi, tartományi, országos választásokon, és a patrióta pártok előretörésének lehetünk tanúi, de a nemzetállami kormányzatok is megpróbálnak intézkedéseket hozni a lakosság politikai nyomására, a súlyosabb politikai következmények elkerülése érdekében – jegyezte meg, majd emlékeztetett arra, hogy például az uniós belső határain visszaállították a határellenőrzést, gyakoribbá váltak a kitaloncolások, csökkentek a bevándorlóknak juttatott támogatások. Úgy vélte, ezek a politikai változások idén is folytatódni fognak. Felhívta a figyelmet arra az ellentmondásra, hogy miközben az EU vezetői politikai nyilatkozataikban azt hangsúlyozzák, hogy a külső határokat „nagyon kell őrizni”, súlyos bírságot szabtak ki Magyarországra, amiért őrzi a külső határait. (MTI)

Csökkentik az energiaügyi minisztérium személyzetét

Elkezdődött múlt héten az energiaügyi minisztérium átszervezése, a tárca vezetője, Sebastian Burduja kedden azt nyilatkozta, a hozzávetőlegesen 80 betöltetlen álláshelyet megszüntetik, és a mintegy 280 jelenlegi alkalmazott „10-20 százalékát” fogják vizsga alapján kiszűrni és elbocsátani. A

miniszter szerint külön kiértékelik mindegyik igazgatóság munkáját. Burduja azt is hangsúlyozta, hogy az energiaügyi minisztérium a legkevesebb álláshellyel rendelkező tárca egyike, és a fizetések is a legalacsonyabbak közé tartoznak. (Agerpres)

Ország – világ

Tiltakoztak a kulturális ágazatban dolgozók

Fehér karszalag viselésével tiltakoztak szerdán, a román kultúra napján a kulturális ágazatban és a médiában dolgozók érdekeit képviselő CulturMedia szakszervezeti szövetség tagjai. A 11 órakor kezdődött tiltakozó akcióval a kulturális ágazat alulfinanszírozottságára, valamint a múzeumi és könyvtári alkalmazottakat érintő bérezési méltánytalanságokra akarják felhívni a figyelmet. A szakszervezeti szövetség közleményében hangsúlyozták: „megalázóan alacsonyak a fizetések” a szakágban, és a döntéshozók figyelmen kívül hagyják a kiemelkedő képzettséggel és különleges kompetenciákkal rendelkező szakembereik problémáit. A CulturMedia szakszervezeti szövetség követeléseivel közre szerepel: a bruttó hazai termék (GDP) 1 százalékát fordítsák a kultúrára; a szakágban dolgozók bérét igazítsák az oktatáshoz hasonló szakmákban dolgozókéhoz; az előadó-művészeti intézményekben, illetve a múzeumokban és könyvtárakban dolgozók fizetése közötti „óriási aránytalanságokat” szüntessék meg; a hétvégi és a hivatalos munkaszüneti napokon végzett munkáért járó pótlékot, illetve a túlórákat fizesse ki. A tiltakozás a törvényi előírások betartásával zajlik, és nem befolyásolja az intézmények tevékenységét – szögezték le a tájékoztatásban. (Agerpres)

Amputált lábat lopott

Három amputált lábat lopott el egy állítólagos hajléktalan a bukaresti Cantacuzino kórház anatómiai hulladékátrolójából, de az egyiket menet közben elhagyta. A kórház közlése szerint az elkövető január 10-én este 7 körül mászott át a kórház kerítésén, bement az orvosi hulladékot tároló melléképületbe, majd egy hűtőládából anatómiai hulladékot és testrészeket lopott el, és zsákban kivitte őket. A kórház kamerafelvételein látszik, hogy a tárolóhelyiség nyitva volt. Az elhagyott lábat a kórház egyik rezidens orvosa találta meg a kórházhoz közeli utcán, és az aznap esti ügyeletos orvos utasítására az egyik beteghordozó a fertőző hulladékokat tároló helyiség egyik hűtőládájába tette a végtagot. A bukaresti egészségügyi igazgatóság (DSP) 4400 lejes bírságot rótt ki a Ion Cantacuzino kórházra a rendőrség által kért ellenőrzések nyomán. (Agerpres)

Huszonhat késszúrással ölt

Huszonhat késszúrással ölte meg 33 éves élettársát egy férfi Prahova megyében. A gyanúsítottat őrizetbe vették. Rendőrségi források szerint a gyilkosság a pár câmpinai otthonában történt kedden 22 óra körül. A nő és a férfi között veszekedés tört ki, majd utóbbi mintegy 26 késszúrást ejtett a nő testén. A nő behalt a sérülésekre. A gyanúsítottat őrizetbe vették, családtag ellen elkövetett minősített emberölés miatt indították eljárást ellene. (Agerpres)

Kultúra, ami összetart(hatna)

(Folytatás az 1. oldalról)

Ha ezt az értéket Romániában a politikai rezsimektől függetlenül megfelelőképpen kihasználták volna, fejlődésben talán Svájc szintjén állnánk, hiszen ott csupán négy – kulturálisan is jól elhatárolható – országrész van, amely így közösen Európában egyfajta etalonná vált. Mostanában egyre többet említik a multikulturalitást mint Románia kisebbségi politikájának egyik megvalósítását. Vitatható. Inkább kulturális átjárhatóságról kellene beszélnünk, amely az olyan kulturális intézmények berkeiben, ahol többnemzetiségű társulatok, előadóművészek vannak, megvalósul. És valójában a kulturális intézmények kellene legyenek azok, amelyek népszerűsítik ezt a gazdagságot, nemcsak olyan helyeken, ahol együtt élnek kisebbségek, hanem turnék, fellépések, bemutatózások lehetőségei teremtésével, finanszírozásával ott is, ahol nincs lehetőség az ilyen jellegű nyitásra. Sajnos világban – mint amibe most is elég keményen belelábaltunk – a legnagyobb gond a kultúra és ezen belül a kulturális intézmények finanszírozásával van. Kicsi pénz, kevés kultúra, parafrazálhatnám a focira vonatkozó elhíresült szállóigét. Holott a kulturális értékekbe való befektetés, legyen az műemlék épület, színház, múzeum stb., olyan hozzáadott érték, ami gazdasági jövedelmet is generál, mint a turizmus és a hozzá kapcsolódó szolgáltatások, nem beszélve az ország hírnevének öregbítéséről. A romániai románok, magyarok és a többi kisebbségek kultúrája ilyen szempontból is nagy kincs. Becsüljük meg, amink van, és legyünk büszkéek rá, fogyasszuk egymás kulturális kínálatát, hiszen ez mind a miénk, itt élőké, és zárjuk ki közülünk azokat, akik rombolnak, egymás ellen lázítanak, erkölcstelenül eltávolítanak egymástól.

Több párhuzamos vizsgálat zajlik a négy gyermekotthonnál Bírságok és feljelentések sora

Összesen 60 ezer lejre bírságotolt meg a Maros Megyei Közegészségügyi Igazgatóság a Maros Megyei Szociális és Gyermekvédelmi Igazgatóságot a fogyatékkal élő gyermekeket gondozó négy marosvásárhelyi központnál észlelt rendellenességek miatt. A Maros Megyei Kifizetési és Szociális Felügyeleti Ügynökség ennél jóval nagyobb összegű, 320 ezer lejes bírsággal sújtotta az intézményt a működési engedélyek hiánya miatt.

Menyhárt Borbála

A közegészségügyi igazgatóság azt követően végzett ellenőrzéseket a szóban forgó központokban, hogy a fogyatékkal élők jogainak tiszteletben tartását felügyelő országos bizottság, valamint a Jogi Források Központjának a munkatársai rendellenességeket véltek felfedezni a szombat hajnalban tett látogatásuk során.

A Maros Megyei Közegészségügyi Igazgatóság lapunkhoz is eljuttatott közleménye szerint a helyszíni ellenőrzések során az étkeztetési és mosodai tevékenységek terén találtak rendellenességeket, többek között rossz állapotú bútordarabokat, a hűtőszekrények nem voltak megfelelően tisztítva és fertőtleníve, több helyiségben szivárgást és penészt észleltek, illetve lejárt szavatosságú fertőtlenítőszerkezt is találtak. A közegészségügyi ellenőrök elrendelték a mosodai tevékenység felfüggesztését mind a négy központnál, illetve három otthonban az étkeztetés felfüggesztését, és összesen 60 ezer lej értékben szabtak ki bírságot.

Emellett a Maros Megyei Kifizetési és Szociális Felügyeleti Ügynökség igazgatója, *Cristian Răduț* hétfő este arról számolt be a sajtónak, hogy 320 ezer lejes bírságot róttak ki a Maros Megyei Gyermekvédelmi Igazgatóságra a fogyatékkal élő gyermekeket gondozó négy marosvásárhelyi központ működési engedélyének hiánya miatt. Az igazgató szerint ez a legnagyobb bírság, amelyet Maros megyében valaha kiszabtak egy állami intézményre egyetlen ellenőrzés során. A gyermekvédelmi igazgatóság vezetősége a hétfői sajtótájékoztatóján ennek kapcsán elmondta, hogy valóban lejártak decemberben a működési engedélyek, azonban folyamatban van a központok átszervezése, átnevezése, illetve az új engedélyek megszerzése is.

Látogatás az egyik központban

Fotó: Maros Megyei Tanács

Feljelentések sora zúdult a megyei gyermekvédelemre

A szervezett bűnözés és terrorizmus elleni ügyészség (DI-ICOT) kedden bejelentette, hogy büntetőeljárás indított a Jogi Források Központja feljelentése nyomán a fogyatékkal élő gyermekeket gondozó négy marosvásárhelyi központnál észlelt helyzet miatt. A DIICOT közleménye szerint a 2024. december 20-án tett feljelentés nyomán kiskorúakra irányuló emberkereskedelem, hivatali visszaélés, kiskorúak veszélyeztetése és szervezett bűnözői csoport létrehozása miatt indítottak eljárást. A nyomozó hatóság hangsúlyozta ugyanakkor, hogy egyelőre in rem, azaz a gyanú megalapozottságát vizsgáló eljárás folyik az ügyben – írja az Agerpres.

Az Alampolgárokat az Állam Visszaéléseitől Védő Alapítvány (FACIAS) szintén feljelentést tett a legfőbb ügyészségen a Maros Megyei Gyermekvédelmi Igazgatóság alárendeltségében működő, fogyatékkal élő gyermekeket ellátó négy marosvásárhelyi központban elhelyezett 63 kiskorú veszélyeztetése miatt – számolt be az Agerpres hírügynökség az alapítvány közleményére hivatkozva.

Az alapítvány keddi közleményében rámutat, hogy bár a négy központban uralkodó körülményekről már 2024 márciusában jelentek meg információk, az illetékes hatóságok nem tettek semmit a helyzet orvoslásáért. Mindezt figyelembe véve és az igazságszolgáltatás esetleges befolyásolásának megelőzése érdekében a FACIAS azt kéri, hogy az ügyet a legfőbb ügyészség vegye át, és sürgősségi ügyként kezelje.

Az ügyben párhuzamosan több hatóság több vizsgálatot folytat, többek között a prefektúra, valamint a Maros megyei önkormányzat – amelynek az intézmény az alárendeltségébe tartozik – is saját vizsgálóbizottságot hozott létre. Péter Ferenc tanácselnök kijelentette, amennyiben bármely felvetett vád beigazolódik, számunkra a felelősöket – ígérte az elnök, aki vasárnap személyesen is végigjárta a szóban forgó központokat, és ennek nyomán úgy ítélte meg, az ott élő gyerekek biztonságban vannak. A megyei önkormányzat közleménye szerint a Maros Megyei Tanács képviselője, aki tagja a prefektusi hivatal által létrehozott vizsgálóbizottságnak, a következő észrevételeket fogalmazta meg: az ellenőrzések során a hatóságok nem találtak olyan rendellenességeket, amelyek veszélyeztethetnék a bentlakók egészségét, testi ép-ségét, életét. A helyszínen tapasztaltak és a rendelkezésükre bocsátott adatok alapján nem merült fel semmilyen bűncselekmény gyanúja, ahogyan azt a Jogi Források Központja állította.

Tavaly együttműködtek a szervezettel, amelytől a vádak származnak

Amint arról korábban már beszámoltunk, az ellenőrzések és feljelentések lavínját az indította el, hogy a Jogi Források Központjának képviselői szombaton hajnali fél hatkor bejelentetlen látogatást tettek a fogyatékkal élő gyermekeket ellátó négy marosvásárhelyi központban, és állításaik szerint súlyos rendellenességeket találtak, többek között túlzásfolt-ságot, valamint nem megfelelő higiéniai körülményeket. A látogatást követően rövid idővel tele volt az országos sajtó a súlyos beteg gyerekeket ábrázoló fotókkal, az intézmény vezetősége is onnan szerzett tudomást a vádakról. Miklea Hajnal Katalin, a Maros Megyei Szociális és Gyermekvédelmi Igazgatóság vezérigazgatója a hétfői sajtótájékoztatón többek között arra is kitért, hogy a Jogi Források Központja szervezet nem ismeretlen számukra, tavaly együttműködési szerződést kötöttek vele, amelynek értelmében fel-mérték a gyermekek állapotát, illetve támogatták a központot a gyermekek fejlesztésüket szolgáló segédesszközök beszerzésében. Mint mondta, az együttműködést a gyerekvédelmi igazgatóság decemberben felbontotta, mivel úgy gondolták, a megfogalmazott célokat sikerült megvalósítani, azonban amennyiben a helyzet úgy hozta volna, nyitottak lettek volna idén egy újabb megállapodásra a szervezettel.

Március végére várható az átadás

(Folytatás az 1. oldalról)

átadása, ezt ígérte a kivitelező – tájékoztatott Péter Ferenc.

Ha a kivitelező tartja az ígérteit, akkor a turistaszeg-zonra, a charterjáratok indulásakor már modern repülő-terünk lesz.

Az új terminál ezer utas befogadására lesz alkalmas

A mostani fejlesztések a legjelentősebbek, amióta a repülőteret használatba adták. A legfontosabb az utas-terminál és a repülőgép-parkoló bővítése.

– A vissza nem térítendő európai uniós, országos és Maros megyei alapokból finanszírozott beruházás több új objektumot tartalmaz az utasterminál bővítése mellett, mint pl. szennyvíztisztító állomás, esővíz-elvezető rendszer, a gázhálózat bővítése, villamos üzem építése, a villanyhálózat bővítése, káros anyagokat, folyadékokat kezelő tartály építése stb. A több mint 35 millió euró összártékű beruházás, a repülőter bővítési és korszerűsítési munkálatai jelentős mérföldkövet jelentenek a régió infrastruktúrájának fejlődésében és gazdasági fellendülésében. Az új terminál ezer személy egyidejű befogadására és kiszolgálására lesz alkalmas – számolt be a fejlesztésekről Molnár Imola tanácsadó.

Gazdasági szempontból is fontos a jó infrastruktúra

– A repülőjáratok bővítése kulcsfontosságú Maros megyében, ezért a légikikötő infrastruktúrájának fejlesztésére összpontosítunk, hogy a marosvásárhelyi repülőter Székelyföld légikapujává váljon. Ez a projekt nemcsak a közlekedés javítását szolgálja, hanem a megye gazdasági fejlődésének és jólétének alapjait is megteremti – mondta a megyei tanács elnöke.

Mint ismeretes, a marosvásárhelyi és a székelyföldi utasok életében 2006 mérföldkövet jelentett, ugyanis a Wizz Air légitársaság akkor indította első járatait. 2016-ban, a tizedik évfordulón a Wizz Air légitársaság kommunikációs igazgatója emlékeztetett, hogy Marosvásárhelyről a londoni járat szállt fel elsőnek. Ekkor hangzott el, hogy évről évre nőtt az utasok száma, bővültek a szolgáltatások, és az indulást követő öt év leforgása alatt Marosvásárhely lett az egyik repülőgépük állomáshelye. Akkor hat ország kilenc célállomása felé lehetett Marosvásárhelyről repülni, például Madridba, Párizsba, Rómába, Frankfurtba, Memmingenbe, Dortmundba. De például a Ryanair Brüsszelbe és Pisába is indított járatokat. Amikor a kifutópálya alkalmatlannak bizonyult a repülőgépek fogadására, még az év novemberében a Wizz Air Kolozsvárra költöztette a járatokat, és Marosvásárhely egy időre légi összeköttetés nélkül maradt a nagyvilággal. A kifutópálya korszerűsítése és újjáépítése után sem „tértek vissza” az összes járat, maradt a budapesti, a londoni, a memmingeni és a dortmundi járat. Ez utóbbi kettőt is a múlt év elején felfüggesztették. Jelenleg Budapestre és Londonba van menetrend szerinti járat. A turistaszegzon kezdeksekor remélhetőleg újraindulnak az antalyai és a görögországi charterjáratok.

– Folyamatosan egyeztetünk a légitársaságokkal, de egyelőre konkrét döntés nem született, ahogy arról sem, hogy a dortmundi és a memmingeni járatot visszaállítják. Ez a légitársaság sok tényezőtől függő döntése. A légitársaságok egyre nagyobb hangsúlyt fektetnek Kolozsvárra, nagyobbat, mint Bukarestre például. A mi feladatunk, hogy az infrastruktúrát tegyük pontra, s legyenek adottak a feltételeink – mondta Peti András, a légikikötő igazgatója.

Orvosi látlelet

szervek elé egy régi európai térkép kerül, amelyen birodalmak, régen függetlenségüket veszített országok, hatalmak és hódítványok ábrázoltatnak. Ezekben ugyanis a kisál-

Csütörtöki kimenő – Sebestyén Mihály rovata –

lami nacionalizmusok nem találhatnak magukra. Nem egyezik azzal az ideális képpel, amellyel rendszeresen mételevizik a tudatlanok, ártatlanok, a társadalom szélére kiszorult egyedek tudatát.

Például Ukrajnában nagyon rosszul viselik el, ha rápillantanak a cári Oroszország térképére vagy a nagy vörös Szovjetunióra. Pedig tisztában vannak vele, hogy ennek a hatalmi konstrukciónak a részleges rekonstrukciója van véresen komoly folyamataiban.

Ugyanilyen felzúdulás fogadta azt a bibliai térképet a környező arab államokban, mely Izraelben van forgalomban a Közel-Keleten vagy Elő-Ázsiában elhelyezkedő/vándorló ókori sémi (zsidó) törzsekről. Tehet tán arról a próféta, hogy jóval később futott Mekkából Medinába? Vagy hogy Ham-murabi korábban élt, mint Szaladin szultán? Esetleg, hogy a kereszties hadak Jeruzsálemben 1098-ban zsidókat öldöstek halomra, arabok és más pogányok hiányában?

Vagy térjünk békésebb vízpartokra. Horvátországban az állam valamely minisztere nagyon berá-gott arra – rágmányának hangot is adott a nyilvános térben –, hogy Budapestről kapott egy Nagy-Magyarországot ábrázoló földabroszt. Valószínűleg nem ezzel fog teríteni önagsága ünnepi sztaht. Pedig Horvátországról tudni való, hogy

századokon keresztül a Magyar Királyság (utóbb a Habsburg Birodalom) melléktartománya volt, viszonylagos autonómiával, úgy 1918-ig.

Ugyanakkor arra nincs példa, hogy Románia tiltakozott volna az ellen, hogy az ókorban Dáciának nevezett tartomány a Római Birodalom része volt hódítás révén. Ilyen iskolai térképek minden jobb oktatási intézmény szertárában megtalálhatók. Sőt, ez egyenesen kívánatos volt, mert az elméletal-kotók szerint e hódoltság nélkül még a saját országát sem tudná megnevezni Bukarest. Már a Habsburgokat is kezdik bekanalazni a tudatosabbak, ugyanis ez a „mi mindig is Közép-Európaéhoz tartoz-tunk” című újabb jelszó és igyekvés bizonyítéka lenne, egy a fontos ori-gópontok közül. Naná, hogy nem a cári birodalom vagy a bizánci ortodoxizmus árnyéktartománya. Balkán foglya. Brrr.

Csak azt a Nagy-Magyarorszá-got, csak azt tudná felejtetni...

Vannak hosszan tartó, úgy tűnik, kikezelhetetlen főbiák, melyek nemcsak egyéneket, hanem egész közösségeket, egyetemi tanszékeket, tankönyvírókat, politikaiügy-bonyolítókat és ártatlan benzinkutasokat is megferteznek. Avagy inkább hatalmukba kerítenek, és nem eresztenek.

Ilyen irtózat (fóbia) az, amely né-mely térképek láttán és érkeztén el-kapja, markába szorítja a fentebb említett társadalmi csoportosuláso-kat, szakmai eliteket. Ezek a térképek ugyanis nem azt az ideális, óhajtott állapotot, határvonalháló-t/-rendszert tükrözik, amelyet Párizs környékén egykoron vagy Párizs-ban, Moszkvában, Zágrábban vagy Bukarestben, Camp Davidben, Washingtonban, Teheránban lefek-tettek, berajzoltak nagyhatalmúlag, amit kitarítóan oktatnak, amelyet a világ elfogadott jobb híján, örö-mel vagy keserűséggel, de el van fo-gadva, nem nagyon szokták itt Európában átlépní, megkérdője-lezni, az általános békeség érdeké-

ben. Kivéve az orosz vörös medvk hadseregét vagy a balkáni délszlá-via apró államait a közelmúltban.

A dolgot csak bonyolítja a határ-örzők fejében az a tény, amiről a 20. század második felében a vasfüggönnyel elfüggönyözött tudat csak álmodott, az utó-pisztikusnak látszó „a határok légiesítése”. Az unióba való beletartozás és a schengeni egyezménynek kiterjesztése 27 euró-pai államra ezt az idézőjelek közé tett fogalmat, cselekményt immár megvalósította. (E sorok írójának és családjának krónikus utazhat-nékjából kifolyólag a dolog mérhe-tetlen örömmel tölti el őket – naponta.)

Hol tehát az emlegetett térképfó-bia? Ez rendszerint akkor tör ki, mondja az orvostudomány, és áll-lítja a lélekgógyászati anamnézis, amikor a benzinkutasok és kutatók, egyetemi és középiskolai tankönyv-

HARMÓNIA

Egészség – életmód – otthon

Szerkesztette: Bodolai Gyöngyi

Betegség, orvosok, orvoslás a magyar irodalomban (49.)

Horváth István és Szilágyi Domokos

Kiss Zsuzsánna

Horváth István

Forrás: Wikipédia

Bizalmatlan és lázadó gyermekek

Horváth István (Magyarózd, 1909. okt. 9. – Kolozsvár, 1977. jan. 5.) erdélyi parasztköltőnk egy jelképiségben látszólag orvosellenes verse miatt érdemes most ide idéznünk. A napszámosi sorból induló, magát íróvá autodidakta módon képző Horváth István a küüllómenti táj és népi kultúra hiteles őrzőjévé vált: egy hétszáz oldalas falunográfiát (*Magyarózdi toronyfalja*, 1971) és egy csodálatos mesegyűjteményt (*Egy gyöngyszem, két gyöngyszem*, 1970) is megalkotott. *Paraszt-oltás* (1943) című verse a kritikusok szerint ovidiusi hangulatot áraszt, a „mélységből jött” költő nosztalgiával teremt egyfajta mitikus zománcú képet gyermekkoráról, amely nem volt idillikus, de amelybe a városi „urak” úgy törtek be, hogy a szabadjára eresztett gyermekek nem kértek belőlük:

„Urak jöttek a faluba, lágytenyerű jegyző, doktor;

Büszke, merev volt az arcuk, mint a melegben a bocskor:

Mondták, megszűrnak egy tüvel s a testünkbe mérget adnak,

Melyikben a betegségek egytől-egyig megfulladnak.” (*Paraszt-oltás*, 1943)

„Mint az erdei vad-süldők, ha riadtan egybefutnak”, a fák beoltásáról többet tudó gyermekek eliszkolnak az oltás elől; a „hivatalos közegek” iránti bizalmatlanságot – az adott történelmi pillanatban is – természetesen szüleiktől tanulhatták. A versbéli bizalmatlan és lázadó gyermekcsoporthoz a mai olvasók számára talán régiesnek tűnik, és nehezebben értelmezhető, de több mindenre utal. Egyrészt az örök és mély vidék-város ellentét; ez az elhagyott provinciában „levés” a Rómából örökre száműzött Ovidius alapélménye is lehetett Tomisban, a mai Konstancán. Ezt a város-provinciális vidék ellentétet megsokszorozta a Magyarország és a kisebbségben ragadt magyarság közötti távolság. Másrészt Horváth István verse a tanult és tanulatlan rétegek közötti nagy szakadékra is utal. Végül, de nem utolsósorban ez a vers arra a mindenkor újra támadni kész hatalmi önkényre is figyelmeztet, amely a második világháború (-égetés) végeztén a szegényeket amúgy „felkaroló” szocializmus nevében falvainkra készült lecsapni:

„Itt is van tő s méreg elég, nincs külemb a doktor úrnak,

S ha kell ötni, mű is tudunk, nem fáj úgy, ha nem ők szűrnak! –

Akácötvis volt a tüje. Felkarcolta a bőrt velem,

S én egy kutyatej-burjából mérget csepegtettem bele.

Oltás közben folyt a vér is, de még egy sem szisszent érte.

Úgy állottunk, hogy hősebben hajdan az a hét vezér se...

Árva burján a kutyatej, nem szerette senki soha,

Paraszt-sors az ő sorsa is, mind a kettőnké mostoha.

Fehér teje, piros vérem összevegyült egymást marva

A seb nyomán, melyet fájva feltépett az akác karma.

Hatan álltunk véres kézzel, öklünkbe a méreg szorult,

S fejünk felett a fényes ég setét fellegekké borult.” (*Paraszt-oltás*, 1943)

A formabontás és formaújítás „áruházában”

Szilágyi Domokosnak (Nagysomkút, 1938. júl. 2. – Kolozsvár, 1976. nov. 2.) harmincnyolc évi élet adatott Szatmár, Bukarest és Kolozsvár helyszíneken. Egyetlen gyermekét, akit első felesége, Hervay Gizella csodálatos gyermekkönyvéből Kobak néven ismerhetünk, a bukaresti földrengésben vesztette el. Saját életének maga vetett véget, miután a besűgők közé való beszervezettségének, ártalmas jelentései miatti büntetésének poklát nem tudta tovább elviselni. (Levéltárak és legendák szerint kiváló kortársát, barátját, Lászlóffy Aladárt is kényszerítette a „rendszer” jelenteni, de Ali képes volt olyan bonyolult jelentéseket írni, hogy a tartóisztek semmit sem értettek azokból, így aztán feladták. A szekuritáté csapdájában kiki csakis saját sorsa és génállománya: körülményei, alkata, lélekjelenléte és idegrendszere szerint tudott ellenállni...)

Kor- és kórképek

„Szisz” már első kötetével (*Álom a repülői éren*, 1962) készen állt elő, hogy feladatát végezze. Az öröknek tűnő kommunista önkény korlátai között tudta, hogy a valóságos múlt, az elmulasztott lehetőségek láncolata nem hozható vissza, de szellemi feladatként „a múlt létrehozandó hagyaték” (Láng Gusztáv: *Kivándorló irodalom*, 1998, 127.). Verseiben, mint József Attila tette, véresen-komolyan játszott, hogy az eszményi teljes és egészséges léte keresse. Első kötetében találunk optimista szerelmi ódaszerűen ívelő költeményt a szabadsághoz (a kötet címadóját), de ott találjuk a *Halál árnyéka* című rekviemet is, amely a háborút, a koncentrációs táborok borzalmait jelen idejű átéléssel eleveníti fel. A végsőkig lefokozott rablétben az éhezéssel is elviselhetetlenebb a teljes bizonytalanság, amelyben nem lehet tudni, mely életmegnyilvánulása miatt „kell” lakolnia a fogolynak: ha beszél, ha nem beszél, ha jól dolgozik, ha nem képes dolgozni...:

„beszélni tudsz ugyan de nem tanácsos és nem tanácsos hallgatni sem

és nem tanácsos aludni nem tanácsos virasztani

nem tanácsos enni nem tanácsos éhezni nem tanácsos robotolni nem tanácsos kibújni a munka alól

nem tanácsos betegnek lenni

nem tanácsos egészségesnek lenni nem tanácsos járni nem tanácsos helyben ülni nem tanácsos megszökni nem tanácsos maradni

nem tanácsos tűrni nem tanácsos lázadni nem tanácsos gondolkodni sírni nevetni nem tanácsos meglátni társad cafatokban lógó húsát

nem tanácsos félrefordulni égre bámulni szemed földre sütni

nem tanácsos sajnálni akit hideg vízzel locsolnak a havon

nem tanácsos sajnálni akit élve eltemettek nem tanácsos sajnálni akit élve megégettek

nem tanácsos részt venni nem tanácsos közömbösnek maradni nem tanácsos élni

nem tanácsos meghalni – –” (*Halál árnyéka*, 2. rész)

Ez a kor- és kórkép zökkenőmentesen átsiklik a távolabbi múlt, majd a jelen – hatvanas évek – szürkességét és elidegenedését idéző utalásokba (kifényesedett fenékű nadrág, fakó nyakkendő, evés közben olvasott újság, feleséged apró zsörtölődései, hogy kirúgtak állásodból), hogy aztán pofonszerű csattanó zárja a diagnózist: „Hát ez vagy... szokd meg... s a legborzasztóbb az, hogy megszokod.”

A kilencrészes rekviem hol groteszk, hol pátoszmentesen katartikus, a kollektív és egyéni lelkiismeret önkínzó feltárulkozása, a pokolra menni kénytelen dudásé... Persze, Szilágyi Domokos eszménye a moztari derű, amely mögött észrevétlennek kell maradnia az önkifejező alkotó fájdalmanak:

„vidámnak, mert fiatalnak lenni s maradni, szomorún is és megvéniült-fiatallal!

kacagni, míg a kacagás titokban zokogni tanul!

játszani – s a játék titokban holt-súlyossá komolyodik:

megrendelteként szabadnak lenni a legutolsó hangjegyig!” (*Mozart*, 1962)

Szilágyi Domokos

Forrás: Facebook/Litera-Túra Művészeti Magazin

Az élet iránti tisztelet

A *Lányok az autón* (*Szerelmek tánca*, 1965) című versben olyan témát véselt meg, amely témáról minden költő ír és írt, és ezereféleképpen. Az egymás társaságát élvező, közös munkába állított lányok önfeledt öröme akár a szocializmusnak is „kedves” téma lehetett, ám ez a vers azért mégsem a társadalmi berendezkedést dicsőíti, hanem az

élet halhatatlanságának titkát magukban hordozó lányok fiatalságát, örömét, tisztaságát, energikusságát:

„Mit tudnak annyit csivitelni?!

• Örök titok, örök titok: csak ők tudják, az anyának valók, kik telecsivitelnek mosolygó kis lángokkal minden sarkot s minden gondot születés-szülés-halál között –

[...] Komolyabb ez a játék, mint a rohamsisakosok öldöklő izzadása, mert ölni nem vics, de életet teremteni: ez igen!

Ezt csinálja utánuk valaki!” (*Lányok az autón*, 1965)

A sablonos téma köznapian egyszerű kidolgozása ellenére megcsodálhatjuk ma is, ahogyan lírai szereplőit a költő az élet iránti tisztelet dicsfényével övezi.

A „megrendelt szabadság” kegyetlen alkúiban a költő, mint annyian mások is, felőrölt. Igaz, közben remek „pokoljáró” műveket írt. *A láz enciklopédiájában* (1967) a legnagyobb formaművészi bravúrok tanúsítják, hogy a tehetség önvizsgálatában a költő betegséget, lázas kórt talál: „pátosz és harmónia, eszme és küldetés, tudás és hit, csinált és csinálható”, szó és tett közötti távolság mind lelepleződik. Az értékek válsága tovább gyötri az igaz tanúságtételre vágyó embert. Mit tegyen a költő, ha eszköze nélkül marad, a próféta, ha elfelejti az ígét, a lét, ha az igen nembe fordul (*Búcsú a trópusoktól*, 1969)? A megszokás feledtetni a dolgok igazi ízét, feledtetni az Igét, állítja a költő *A próféta* (1969) című versében. A kisgyermek, aki a nagyok világában még csak csetlik-botlik, még tudja a valóság rá eső részét, mert a dolgokkal és érzésekkel közvetlen kapcsolatban él. A megszokottság azonban úgy munkál minden élő ember sejtéseiben, mint sejtjeinkben a lassú tűz... És törvényszerűen leértékelődik a gyermeki hit, amint a rettenetesen nagy méretű világban elveszíti középpontját, központi szerepét a felnövő tudatú egyén, aki már tudja, hogy ő csak egy a sok közül. Megszokja a létezést, és ettől fogyni kezd a hite, akárcsak az élete.

„Az étellel (Élettel?) találkoztam naponta, megszoktuk egymást, föl se tűnt, hogy találkoztunk,

néha meglepett egy kis halállal, ha lázas voltam, piramidont adott,

néha nem hagyott aludni.” (*A próféta*, 1969)

A fogyó hit tudomásulvétele a közösség nevében a költőre (legalábbis rá) olyan hatással van, mint egy betegség. Aki a világban (a történelem, körülményeink, dolgaink és jelenségeink rabságában) „a szavak erkölcsi kopásától” (Láng Gusztáv, 139.) szenved, ha meg nem is találja, akkor is kénytelen az Ige elvesztésének tragikus voltára figyelmeztetni.

Szilágyi Domokos a maga nevében és sokak helyett végzett szellemi élve boncolást önmagán, vallott a tragikus meghasonlottságról. Hátrahagyott versei a megrendüléssel, a kiábrándulással, a saját életével való leszámolással túl mégis komolyan játszani és hinni hívnak:

„Az élet féllábon biceg.

Tudjátok: én nem hiszek (*Kétfelé, Tengerparti lakodalom*, 1978)

Egész költészete a romániai magyarság létformáiba „löttyintett” emberi sorsot faggatja, melynek az eszményt valósággá váltó közösségi cselekvés a képlete – ha úgy tetszik, gyógyszer, ha úgy tetszik, fényűzése és a szabadsága.

Utazás az amerikai nyugaton

Let's go West, USA! (2024. június 29. – július 23.)

8. Magas életszínvonal magas hőfokon Las Vegasban

Veress Zsombor

Seligman – aminek a neve a németből, illetve a jiddisből származik, és áldott embert jelent – volt a kiindulópontja annak a történelmi 66-os útszakasznak, amelyen elindultunk a nagy Nyugaton Las Vegas irányába. Reggel üresedő tartállyal vágtunk neki több száz kilométernyi utunknak, nem vásároltunk benzint, mert túlságosan drágállottuk a seligmani árakat. Rápillantva a Google-térképre, megnyugodva lát-

Józsuefa

tuk, hogy a 66-oson több töltőállomást is jelez. Hosszú, nyílegyenes utakon, felsivatagos környezetben toltuk magunk előtt az egyre forrószódó levegőt, alig találkoztunk más autóval vagy emberrel, azt az egy-két települést, amit érintettünk, inkább csak házcsoportosulásoknak nevezném, semmint falunak. Látunk viszont néhány automatuzsálemet, többek közt egy rozsdásodó kamiongyűjteményt, és a térkép szerint hamarosan el kellett jutnunk egy benzinkúthoz, amit úgy vártunk, mint a manát, mert már az üzemanyagszint-jelző lámpa vészjóslóan kigyulladt. A távolban végre feltűnt a várva várt kút, csakhogy közeledve egyre gyanúsabbá vált, és csak amikor odaértünk, tudatosult bennünk, hogy bizony hoppon maradtunk, ugyanis egy muzeális benzinkúthoz érkeztünk, amibe utójára kb. 1967-ben, a szerelem nyarán csörgedezett benzin, akkor, amikor egy gallont még 10 centért mértek a San Franciscóba tartó hippiknek. Na, ezt jól leszívtuk – emígy bosszankodtam –, és pokolba kívántam a 66-ost a történelmével együtt. Mielőtt azonban teljesen kiszáradtunk volna, sikerült elhőrgögnünk magunkat egy még „élő” kúthoz, ahol persze, hogy a seligmaninál magasabb áron tankoltunk. A lelkét megtanultuk. Többet nem vágtunk neki felkészületlenül az elkövetkező napok olykor félezer kilométeres maratonjainak az inkább vörös Mars-felszínhez, semmint Földhöz hasonlító néptelen pusztaságokon.

A legcsodálatosabb növény Közép- és Észak-Amerikában

A 66-os utat elhagyva, közel kerültünk a Grand Canyonhoz, de ezúttal a nyugati pereméhez, aminek a közelében több tíz kilométeren

keresztül haladtunk egy gyér, de érdekes erdőszegben. A vegetáció látványa már önmagában jólesett a szemnek a sok kopárság után, és igazi öröm volt megtudni, hogy egy józsuéfaerdőbe keveredtünk. A jukka nemzetséghez tartozó fajt eleinte nem tudtuk hova tenni, mert távolról kaktuszoknak gondoltuk, ugyanakkor a levélüstökük pálmákra emlékeztetett. Ezért szokták helytelenül jukkapálmának is nevezni, illetve a liliumokéra hasonlító fehér virágai miatt

pálmaliliomnak is becézik. Közép- és Észak-Amerika egyik legcsodálatosabb növényét ismerhettük meg, amely jól bírja a szárazságot, a nagy hőmérséklet-ingadozásokat, igazi túlélő. Neve a mormonoktól származik, ugyanis az ég felé nyújtózó, szétárt ágai a vízért fohászkodó bibliai Józsueára emlékeztették a névadó hívőket. Az Egyesült Államokban a Mojave-sivatag, illetve az erről a fáról elnevezett Joshua Tree Nemzeti Park a fő elterjedési területe. A Los Angeles-től keletre fekvő parkba – idő hiányában – már nem sikerült eljutnunk, ezért boldogok voltunk,

hogy láthattuk az arizonai erdőszegget. A jukka gyógyhatásai miatt is ismert, már az őslakók is kihasználták. A gyökereiből készült kivonat többek közt szaponinokat, fitoszterolokat és polifenolokat tartalmaz, s bár a gyógynövényárusok daganatos betegségek elixírjeként, az örök ifjúság megtartójaként is kínálják, valójában ez sem csodaszer, viszont tény, hogy van gyulladáscsökkentő, antioxidáns, emésztésjavító hatása.

A világ legnagyobb gátja

A második megállónk két állam nem szokványos mezsgyéjén volt. Az Arizonából Nevadába való átlépésünk azért volt különleges, mert a határvonalat a Coloradoét felduzzasztó Hoover-gát jelentette. Az egyik korábbi fejezetben leírt Glen Canyon-gáthoz hasonlóan most

ismét egy mérnöki csodát ismerhettünk meg. A Las Vegastól 60 kilométernyire délkeletre fekvő Hoover-gát egyrészt a Colorado vízszabályozója, másrészt elektromos áramot termel, ugyanakkor Nevada, Arizona és Kalifornia 20 millió lakosát látja el édesvízzel. Átadásakor a világ legnagyobb gátját a 31. amerikai elnökről nevezték el, és a 20. század egyik legkiemelkedőbb építészeti teljesítményeként tartják számon. Stratégiai fontosságú kiemelkedő, s mivel az 1930-as évek nagy gazdasági világválsága idején épült – nem csekély „Kőműves Kelemen-i” anyag-és emberáldozatba kerülve –, igazi amerikai szimbólummá vált, amelyet megnyitása óta évente százezrek látogatnak. Akárcsak a Glen Canyon-gát mögött, a duzzasztás eredményeként itt is egy jókora állóvíz jött létre. A 180 km hosszúságú Mead-tó egy csoda a sivatagban, ezért nemzeti rekreációs övezetet alakítottak ki a partvonalán, ahol sokféle vízi élményben lehet részesülni. Sajnos az éghajlatváltozás ennek a tónak a szintjét is jelentősen csökkentette, mely nyilván az erőmű teljesítményét is befolyásolja. Mi a közeli autós hidra felkapaszkodva tekinthettünk le a bődületesen nagy falra, majd a gát tetején áthajtva, magunk mögött hagytuk Arizonát, és beléptünk a hatodik meglátogató államba, Nevadába.

A sivatagi nagyváros, világhírű gigakaszinókkal

A hegyek lejtőin suhanva kíváratva megpillantottuk Las Vegas magas épületeit. Szinte hihetetlen volt, ahogy a sivatagból kirajzolódott az amerikai nagyváros sziluettje. Nem voltunk hozzászokva ehhez a látványhoz, mivel a korábbi napokban legfeljebb néhány ezres településeket érintettünk. Ahogy közeledtünk az agglomerációhoz, a forgalommal együtt nőtt a pulzusom, a kíméletlen városi forgalomban a torkomban éreztem a szívem. Szerencsére a hatsáv, kiválóan kiablázott úton gyorsan és zökkenőmentesen találtuk meg a világhírű gigakaszinók árnyékában foglalt szállodánkat. Még csak kora délután volt, ám városlátogatásunknak egyelőre gátat szabott a rendkívüli, kibíratatlan forróság. Úgy döntöttünk, hogy megvárjuk az estét,

A Hoover-gát

addig inkább a szálloda kellemes medencéjében hűsöltünk.

Las Vegas („a rét”) forró kemencéjében

Amikor este 7 óra után kimerészkedünk, és elindultunk a város hosszú, egyenes sugárútja, az ún. Strip (csík) felé, még mindig 44 C-fok volt. A szemünket majd kiégette a forróság, alig bírtuk nyitva tartani, olyan érzés volt, mint amikor arcunkhoz túlságosan közel nyitunk ki egy forró kemencét. Sűrű pislogással igyekeztünk megakadályozni a szemünk kiszáradását, még a lélegzetvétel is kihívás volt, akárcsak egy magas hőfokra fűtött száraz szaunában. Meg kell itt jegyeznem, hogy Las Vegasban mássnap kora reggel 6 órakor mutatta a „leghűvösebb” a hőmérő, azaz 35 °C-t.

Las Vegas, vagyis „a rét” pontosan olyan volt, mint amilyennek elképzeltem. A világ egyik legnagyobb szórakoztatási, bevásárló- és szerezsejárték-központjában minden megtalálható, ami szem-szájnak, testnek-szívnek ingere. A világ egyik leghatalmasabb kaszinóhoteljétől, az 5000 szobás MGM Grand-tól indultunk, amelyekben aznap este a világ leghíresebb illuzionistája, David Copperfield lépett fel. Bementünk a kaszinóba bámmészakodni, csak úgy ámultunk a sok ezer és ezer szerencsét próbálón, akiket a játékszenvedély vonzott ide a világ minden tájáról. Tátott szájjal figyeltük a csillogóvillogó digitális nyerőgépeket unottan nyomogató hölgyeket és urakat, a kártyaasztalok körül ülő pókerarcokat vagy a rulettet profi módon kezelő krupiékat. Engem az arcom szórakoztattak leginkább, amelyek olykor vicceseknek, máskor inkább szármalmasnak tűntek. A szabály az, hogy nem szabad hosszasán megállni, bámulni, főleg kis-korúval nem, hanem haladni kell a tömeggel. Az elegánsan öltözött, mindent látó és mindent tudó terepmőrök nem díjazták a kukkolást, pedig napestig meresztetem volna a szemem, mint a székely falusi bácsi, aki először jár Budapesten. Las Vegas-i sétánkon hol a végtelennek tűnő játéktérmegek légkon-

dicionált labirintusában, hol a Boulevard sivatagi melegében hőmpölyögtünk a mindenre kíváncsi embertömeggel és a tízsávós autóáradattal. A város arcukatát leginkább a megalomániás építkezés, a sokszínű kivilágítás, a tömbháznagságú mozgó fényreklámok jellemzik. Az állandó nyüzsgés egy megbolydult hangyabolyhoz hasonlítható, ahol pillanatra sem áll meg az élet. Az arany színű Mandalay Bay és a Delano kaszinóhotellek csillogása a lemenő nap sugaraival vetekedett, a Tropicana egzotikus tájakra, a Luxor Szfínx és üvegpiramisa Egyiptomba repített, de csak egy pillanatra, mert a következő sarkon már az Excalibur Disney-palotájával szárnyaltunk mesés távlat-

Kaszinóbelső Las Vegasban

tokba, ám ez is csak addig tartott, ameddig bele nem ütköztünk a New York – New York hotel manhattani esen összezsúfolt felhőkarcolóiba. A New York-i Empire State Building után már a romantikus Párizsban kandikáltunk a kék-fehéropirosra kivilágított Eiffel-toronyra, káprázott a szemünk a Flamingo vibráló fényreklámjától, császárokhoz méltó díszítőelemek között lépegettünk a Caesars Palace-ban, messziről láthattuk a nagybetűs Trump hotelt, végül emberek tízezeivel bámultuk körbe a Bellagio szökőkút vízszugár-táncát. Csupa mozgás, fényözön, szípkázás, tündöklés, villódzás, hullámvás, lüktetés, high life a köbön.

De vajon mi van mindennek a mélyén?

Balhé, mint a Las Vegas – A bűnös városban, vagy zseniális rablás, mint az Ocean's Elevenben, esetleg féktelen, értelmetlen életek, mint a Las Vegas, végállomásban? Prostitúció, csalás, bűnbe esés, biznisz, meggazdagodás és bukás? Talán mindez együtt, de meghökentető volt az is, ahogy a „mindent a vágyaknak!” életmód kellős közepén ezzel a felirattal álldogált egy férfi: FREE BIBLES (ingyenes bibliák). Nos, ez Las Vegas, Amerika, a végtelen szabadság földje.

(Folytatjuk)

A Bellagio, a Caesars Palace és a The Mirage kaszinók Las Vegasban

Szubjektív öregedés és öregkor

Albert Ildikó szakpszichológus

Hogyan éljük meg az évek múlását?

Az utazásom okozta szünet előtt, bár több részt szenteltem már az időskornak, eddig leginkább arról írtam, hogyan látják ma az időseket, melyek a velük szemben támasztott irreális elvárások a korszellem részéről, illetve milyen helyet szánnak nekik a mindennapokban, de nem szóltam az időskor és az öregedés folyamatának egy igen fontos, ha nem a legfontosabb megközelítéséről: a szubjektív öregedésről és a szubjektív öregkorról. Arról, hogy hogyan éljük meg az évek múlását, mennyire és mikor válunk lelkileg öregg, illetve a számszerű öregedés és a lelki habitus közötti összefüggésekről és az időskorhoz köthető, kötődő érdekes jelenségről, az idő múlásának különleges érzékeléséről. Ezért most ezekről a néha észre sem vett vagy bár felismert, de nehezen érthető lelki tulajdonságokról mondok el néhány dolgot, mert – mint majd látni fogjuk – ezeknek az ünnepekhez is van köze.

Ahol szinte megáll az idő

Láttuk, hogy időnk előrehaladása óhatatlanul testi, benne idegrendszeri, ezek következtében pedig lelki-szellemi változásokat hoz magával. Ennek ellenére, a leélt éveink száma sokszor – legtöbbször? – nem a lelki éveink számával azonos, mint ahogyan gyakorta a fizikai állóképességünk is eltérő a statisztikai átlagétól. Magyarán: a lelki-szellemi korunk rendszerint nem azonos az életkorunkkal. Nincsenek erről a jelenségről tudományos kutatásaink, statisztikáink, inkább csak érintőlegesen emlegetik, és leginkább a beszélgetések, írások alapján tudok erről nyilatkozni, de minden jel arra mutat, hogy azokon kívül, akik ugyanannyinak érzik magukat, ahány évesek a naptár szerint, igen sokan vannak, akik fiatalabbnak, sőt sokszor sokkal fiatalabbnak érzik magukat, mint amennyi idősök a születési dátumuk szerint.

És most nem a divatról beszélek, amely követeli a fiatal(os)ságot, elsősorban a külső megjelenés fiatalosságát, hanem a legbensőbb, néha meg sem fogalmazott, nem tudatosított vagy nehezen vállalt érzéseinkről. Azt szoktam mondani, mert ez a tapasztalatom, így mesélik el a legtöbben, hogy van egy életkor, ahol szinte megáll az idő, amelyben a legjobban érzik magukat. Én például egész pontosan emlékszem, hogy amikor betöltöttem a harmincat, meg is fogalmaztam magamnak, hogy igen, ezt vártam, ez az az életkor, ami nekem a legjobban fekszik – legalábbis az addig megélték közül –, amelyben megvan minden, amit vártam a felnőtt léttől. És aztán, bármennyire is teltek, telnek az évek, valahogy harmincasnak érzem, érzem magam, valahogy ottragadtam a megélésekben, és ez igen jó (volt). Azzal a pontosítással, hogy az utóbbi négy év történései – a férjem betegsége, örök eltávóvása, az örökösök által mai napig folytatott végtelenül csúnya viselkedés, zaklatás – engem is öregítettek. Ezért ma már olyan 35 évesnek érzékelem magam.

Idősebbek a koruknál

Mint ahogyan természetesen létezik egy ezzel ellentétes megélési mód is, azoké, akik idősebbnek vagy jóval idősebbnek érzik magukat a valódi koruknál. Van egy kedves ismerősöm (a negyvenes évei közepén jár), aki egyszer nevetve mondta a téma kapcsán, hogy ő legalább 80 éves. Mert annyi mindent megélt, olyan sok és sokféle, zömében rossz (!) tapasztalata van, hogy az a lelkét nagyon-nagyon megöregítette. De sajnos egyre többen szaladgálnak körülöttünk az ilyen koravének (érdektelenek, beszűkültek, morcosak, figyelmetlenek...), bár a pálmát azért az infantilizáció viszi: veszélyesen szaporodik a gyerekes, felelőtlen, eltartásra váró, vágyó hivatalos nagykorú. Különböző ez a jelenség is egy hatalmas téma, de most nem foglalkozunk vele.

Az említett példaim azt is sugallják, hogy a szubjektív korunkat sok minden befolyásolja. Mert bármilyen hihetetlenül hangzik,

úgy nagyjából mindannyian hasonló tapasztalatokat szerzünk életünk folyamán, hisz hasonló történések vannak – születés, halál, szerelem, elválás, becsapás, munka, betegség stb. –, ám a megélési és az értelmezési módjuk az embertől és a körülményektől függően rendkívül sokféle, azaz mindenkinél más.

Lelkünk kora

Alapjáraton a velünk született adottságaink és/vagy hiányosságaink – bár ez utóbbit nem illik mondani, illetve lehet, hogy nem is hiányosságról, csak más típusú adottságról van szó – alakítják azt (is), hogy hogyan érzékeljük, értékeljük a belső korunkat. Mert adott például a reaklási módunk és annak gyorsasága, az alaphangulatunk (az a lelki, érzelmi alapunk, amely minden mást is befolyásol), a hajlamunk a rossz hangulatra és/vagy a szorongásra, meg a képességünk, illetve annak milyensége, amivel minden kilengés – nagyobb bánat, tragédia, szenvedés – után viszszatérünk eredeti (viszonylag) jó állapotunkhoz. Ezekre épül rá a családban, majd a nagyobb közösségben elsajátított-kialakított értékrend, az alapállások (például az élet értelmére, netán értelmetlenségére vonatkozó elképzelések, a jóra, a vanra vagy a rosszra, a hiányra való koncentráció és társai), az önreflexió (önértékelés!) milyensége, a megküzdési stratégiák, az érettség foka és természetesen a mindennapi életfilozófia, amiről – sok mással együtt – nem beszélünk elegendet. Mindezek alapján alakul ki az életünk egészének az észlelése és értékelése, vele a gondolkodásmódunk és az az életérzés, amely meghatározza lelkünk korát, vagyis, hogy mennyinek érezzük magunkat. Ha mindezt figyelembe vesszük, akkor már azt is tudjuk, hogyan segíthetünk saját magunknak abban, hogy lelkileg nemcsak ne váljunk koravénnek, hanem legalább a naptári korunkat érezzük magunkénak, de még jobb, ha sikerül fiatalabbnak maradni. Mert az jó közérzetet, lendületet, tartalmas mindennapokat biztosít. És semmi köze korunk fiataloság-mániájához.

Tervek és álmok

Azt hiszem, az öregedés akkor kezdődik, amikor már nem úgy tervezünk, mintha örök életűek lennénk. Ez teljesen független attól, hogy a naptár szerint 20, 45, 66 vagy 92 évesek vagyunk. Persze, vannak racionális korlátok: tudjuk, hogy már nem tanulhatunk meg új nyelvet, de legalább egyet megpróbálhatunk, aztán majd elvéljük; talán már nem látjuk meg az egész világot, ha eddig sehol sem voltunk, de elindulhatunk, és valószínűleg még nagyon sok helyet meglátogathatunk; tervezhetjük az unokák jövőjét, akiknek a nevelésébe besegítünk, meg az ünnepi ebédeket, vacsorákat a következő sok évben, majd kiderül, mi lesz belőle. A lényeg, hogy a pszichés kor az érzelmi kor. Épp ezért jók a tervek és az álmok: álmodozunk, még akkor is, ha lelkünk mélyén megcsap a kétely, mert az ábrándozás nemcsak szép, hanem végtelenül hasznos is, mert nem, nem az élet megromlóját, hanem a megtartóját. És örülünk mindennek, mindenünknek, amink van: az egészségnek, a csak kis betegségnek; a társunknak, ha van, ha meg már nincs, akkor annak, hogy volt; a családuknak, a lakásunknak, a barátainknak, a kedves rokonainknak és nem utolsósorban a mostnak, a jelennek. Örülünk mindannak, amit képesek vagyunk elvégezni, és annak, hogy csak ennyi bajunk van, csak ennyi rossz történik mostanában velünk (hisz lehetne sokkal több!).

Ünnepeljünk!

Gyakoroljuk, ha meg eddig nem tettük, akkor tanuljunk meg ünnepelni! Ez nemcsak szép, feldobó, megtartó, örömet okozó, hanem hasznos is, egészséget adó. Remek alkalom minden névnap, születésnap, évforduló, meg a vasárnap, de a szombat és a hétfő is, mert ünnep minden kezdet és sikeres befejezés. Nemrég ünnepeltük a karácsonyt, Assisi Szent Ferenc szerint az ünnepek ünnepe. Az istenhívó embernek a Megváltó születését, az öröm, a reménység, a fény megjelenését a sötétségben, a család és a szeretet ünnepe. Amit az új év ünnepe követett, a remény, a lehetőségek, a jobbá válás, a szebbé tevés lehetősége. Éljük vele!

A hideg napok sztárja: a kötött ruha

A kötött ruhadarabokat nyugodtan sorolhatjuk a legmelegebb őszi, téli öltözékek közé, annak ellenére, hogy az utóbbi években már egész évben divatosak voltak, csupán az anyaguk és a vastagságuk különbözik.

Casoni Szálasi Ibolya

A késő őszi és téli kardigánok, poncsók, pulóverek és kötött ruhák vastagabb szálú, sűrűn kötött, főleg gyapjú- és pamutfonalból készülnek, míg a tavaszi, nyári öltözék viszkózából, selyemből, lenből, lazább kötésmin-tával.

A kötött ruházat előnye, hogy szinte bármilyen alkalomra felvehető, a különbséget a kiegészítők és a lábbeli teszi, mivel jól mutat mind egy egyszerű edzőcipővel, mind elegáns magas sarkú cipővel, vagy bármilyen fazonú csizmával is.

Ahhoz, hogy változatos legyen a megjelenésünk a kötöttben, többféle társításban viselhetjük.

Említsünk meg néhány példát:

Ha a KÖTÖTTET KÖTÖTTEL társítjuk, megfelelően meleg öltözetet kapunk a hűvös napokra.

Például hosszú ujjú kötött pulóverhez viseljük egy hosszú, térdig vagy lábszárközépig érő kardigánt vagy kötött kabátot. Ha azonos mintával vannak kötve, és a színük is megegyező, szép együttest alkotnak. Viszont variálhatjuk nyugodtan a mintákat és a színeket egyéniségünknek és ízlésünknek megfelelően.

A kötött ruhadarabok, például a pulóverek nagyon jól mutatnak a BŐRHATÁSÚ szoknyákkal, nadrágokkal, azt is mondhatjuk, hogy finomítják azokat, elegánsabb megjelenést kölcsönözve viselőjüknek.

A kötött ruhák MONOKRÓM összeállításokban is szépen érvényesülnek, valamint a megjelenésünk is elegánsabb lesz ezáltal.

Az örök farmer (legyen az szoknya vagy nadrág) is jobban mutat, és télies hangulatot kelt, ha egy eltérő színű vastag kötött pulóverrel vesszük fel. Például egy kék farmerhez válasszunk egy natúr vagy fehér vastag pulóvert.

Egy kötött KARDIGÁN (régebb úgy mondtuk, hogy szvetter) is szépen fel tudja élénkíteni a hétköznapi összeállításokat, pedig nagyon egyszerű alapdarab. Ha kontrasztos színű, még nyerőbb.

Ha még nincs túl hideg, nyugodtan viseljük KÖTÖTT TUNIKÁKAT is, az egyszerűbb formájuktól a különlegesebbekig mind divatosak.

A HOSSZÚ KÖTÖTT RUHÁK is a hideg időszak sztárjai közé tartoznak. Ha egyenes fazonúak, és magas szárú csizmával viseljük, biztosan nem fogunk fájni.

A TRAPÉZ SZABÁSÚ KÖTÖTT RUHÁKBAN még nőiesebb és elegánsabb a megjelenésünk.

Ha övvel viseljük a ruhát, az nemcsak divatosabb, de melegebb is lesz.

Tehát, mint láttuk, nyugodtan építsük fel téli ruhatárunkat egy-egy egyszerűbb vagy különlegesebb kötött ruhadarab köré, bátran keverve a textúrákat, lágyabb, puhább anyagok mellé vastagabb fazonokat választva, mint a farmer, a bőr, viszont jobb, ha túlméretezett darabokat választunk, mivel a lezserebb hatás könnyedebbé teszi a megjelenést.

Nagyon divatosak a finom kasmírból készült pulóverek és kardigánok, de éppúgy divatosak, ha kicsit sportosabbak is, továbbá a norvég mintával kötött, vagy a gallérral, akár masnival díszített pulóverek, ruhák is.

Azt viszont ne felejtsük el, hogy mivel a kötött ruhadarabok vastagabbak és bővebbek, szélesíthetik az alakot. Ezért próbáljuk kiemelni a test karcsúbb területeit, mint a derék vagy a mell alatti rész, szűkítve a fazont. Ezt legkönnyebben egy öv segítségével tehetjük meg.

Az asztrológus gondolatai

Toth Sándor

Mottó: „A fény mindig utat mutat annak, ki a mélyben kutat.”

Kedves Olvasók!
Idén január 19-től február 18-ig tartózkodik a Nap a Vízöntő jegyében. Miféleképpen ez a tél közepe, elvileg a leghűvösebb periódus. Azért elvileg, mert a XXI. században azt tapasztaljuk, hogy a klímaváltozás következtében gyakran érnek meglepetések. Az időjárásjelentés prognózisai, bár manapság a legmodernebb műholdak által közvetített adatok állnak rendelkezésre, aligha nevezhetők megbízhatónak. Annyit azért leszögezhetünk, hogy az időjárás és a Hold hatással vannak az emberi szervezetre, akár fizikai, akár lelki-hangulati szinten. Ezt a tényt helyén kezelve, érdemes mentálisan felülkerekedni ezeken a külső befolyásokon, és tenni a dolgunkat képességeink szerint, a céljaink és feladataink megvalósításának irányába. A célok a Szaturnusz planéta analógiás rendszeréhez tartoznak, és akár egyéni, akár közösségi szinten segítenek, végső soron értelmet adnak az életünknek. A leginkább sorsunkat támogató cél annak a megvalósítása, amiért valójában megszülettünk. Egy szóban úgy fogalmazható meg, hogy sorsfeladat. Ez akkor is megvalósul, ha valaki ennek nincs tudatában, mert az ember önvalója megszerzi azt a tapasztalatot, amiért idejött a Föld nevű bolygóra. Szerintem ez egy ideológiáktól és vallásoktól független igazság. Aki veszi a fáradságot, és kutatni kezd ebben az irányban, erre a végkövetkeztetésre jut. A keleti tanok szerint senki sem vonhatja ki magát a karma törvényei alól. A kereszténység Isten akaratának megvalósulásában

hisz. „Ember tervez, isten végez.” A népi bölcsesség így fogalmaz: „Amilyen az adjonisten, olyan lesz a fogadjisten.” A jóért jó jár, a rosszért pedig rossz. Mint a népmesében: „Jó tett helyébe jót várj!”. A legkisebb királyfi vagy a legkisebb testvér, aki segít másokon, segítséget kap, ezért ér célba. Önerőből komoly dolgok nem érhetőek el. Erre vannak a segítők, a barátok, a közösség. És ezek egytől egyig a Vízöntő analógiáihoz tartoznak.

Az ego szemszögéből semmi semleges. Nincs általános jó vagy általános rossz. Az emberi társadalmak olyan változásokon mentek át a történelem folyamán, amelyek során megváltozott az értékrendünk, az erkölcsünk. A fontossági sorrendünk. Míg valamikor egy keresztény európai család házában a központi helyen a házi oltár állt, addig mára már egy modern okostévé látható. A szexualitás tabutémának számított még a múlt század végén is, mostanság már nyilvános tömegrendezvényeken mutogatják magukat és hökkentik meg a konzervatív embereket azok, akik a szabadságot a szabadossággal tévesztik össze. Összekeverik a nemi hovatarozást a szexuális irányultsággal, és még sorolhatnám, de nem teszem. Főlegesen. Régen az emberek egymásra figyeltek, manapság – tisztelet a kivételeknek – az okostelefonok jelzéseire, üzeneteire, információira összpontosítanak. A virtuális világ sajnos győzelemre áll a való világgal szemben.

A Vízöntő a modern ember archetípusa, aki könnyen eligazodik, és használja mindazt, amit a XXI. század kozmikus sebességgel fejlődő technokráciája megjelenít. Azért felvetődik a kérdés, hogy ki használ kit? Netán a virtuális világ „okos” eszközei átvették a

hatalmat a „lebutított” emberek fölött? Érdemes ezen elgondolkozni. Nem mindegy ugyanis, hogy tudatosan használunk valamit, vagy pedig elcsábulok, vágyaim hajótöröttjeként sodródok egy végtelen és átláthatatlan kreált valóság óceánján.

Akárcsak a Baknak, a Vízöntőnek is a Szaturnusz az uralkodó planétája. Míg az előbbi elviseli és használja a korlátokat, akár másokat korlátozva, addig az utóbbi igyekszik mindent lebontani, amit korlátként él meg. Nem mindegy, hogy falat építünk vagy falat rombolunk. A modernitás oltárán feláldozni a tradicionális értékeket nem túl sok jóval kecsegtető perspektíva. Az asztrológia a Vízöntő jegyéhez rendeli az Uránuszt. Különlegességét az is jelzi csillagászati szinten, hogy a tengely körüli forgása ellentétes a Naprendszerünk többi planétájáéval. A szélsőségesen szabadságra vágyó embernek már minden és mindenki akadály. Senkihez és semmihez sem alkalmazkodik. Egyedül marad. Elmagányosodik. Így fordul át a félreértelmezett szabadság kiszolgáltatottságba. A valódi szabadság az, ha megválasztjuk azokat a korlátokat, melyeken belül szabadok lehetünk. Fizikai szinten ez determinált. Aki ennek az ellenkezőjét hiszi és állítja, vagy nincsen tisztában a valósággal, vagy valamilyen oknál fogva megteszteli az embertársait. A butaság önmagáért beszél, a kommentár fölösleges. Az erkölcsatlenség viszont tudatos döntés, ami hosszú távon sokkal többet kerül. Nem nehéz megérteni, hogy miért is érdemes az igazságot választani. Azt hiszem, hogy ebben most egyetértünk.

Vigyázzanak magukra és egymásra! Véleményüket, gondolataikat megírhatják az asztros@yahoo.com címre.

Ember és állat harmóniája

Sürgősségi esetek (1.)

Az utóbbi időszak állatsürgősségi eseteiről érdeklődtünk, valamint a mínusz fokokban szükséges teendőket elevevitettük fel.

Szer Pálosy Piroska

– Milyen esetekkel keresték fel az állatorvosi sürgősségi ügyeletet december végétől napjainkig? – kérdeztük a Noé BARKÁJA kisállatklinika vezetőjét, dr. Pálosi Csabát.

– Többnyire elszőkött, a petárdázások hangjától megfutmodott és emiatt balesetet szenvedő állatokat kellett ellátni vagy műteni, a párosodási időszakban a konfliktusok okozta sérülések is gyakoriak voltak, de a gazdik hanyagsága miatt oltás, féregtelenítés nélküli állatkák megbetegedéseivel is keresték az ügyeletet. Sajnos, a hideg miatti megfázás, krónikus betegségek végkimenetele (vese, hátgerinc) következtében végleges elaltatásra is sor került, de félreterítés, főleg a csontok miatt székrekedéssel, kocsonyából maradt bokacsontok okozta fulladásos esetekkel is keresték az állatorvosi rendelők sürgősségi szolgálatát.

Illusztráció

Fotó: Tamás Csaba

Egy újévi imádságot idézünk a rejtvény fősoraiban.				1.	FOLYÓ (SPANYOL)	JÓTÉKONYKODIK	KEBEL	TÉLI CSAPADÉK KERTI ZÖLDSEG	SÍKSÁG	MI? (OROSZ)	MINT BENTI KÖZLEKEDÉSI PÁLYA	SPION	MAGAM KEZDŐPONT	KICSINYÍTÓ KÉPZŐ	FOLYADÉKOT TÖLT	MENYÉTFÉLE ÁLLAT	JULIUSI	
U																		Ö
2.	A	FONÓ-ESZKÖZ	FLORIDAI VÁROS	KÉZZEL JELEZ	GONDOLAT ARATI			AZON A HELYEN FIZIMISKA			BETÉRI! NŐI NÉV (FEBR. 8.)		NÉVELŐS ÉVSZAK MENJI (ANGOL)					
ÁLLATOT BETANÍTÓ							DÉL-AMERIKAI RÉGIÓ SZÓLÓ-TÁMASZ				AMELY IDEIG KÖNNYEZŐ			TEHER KIS HÁZ				
IDEGEN IRÉN							NŐI NÉV (AUG. 12.) OLASZ ÍRÓ (DARIO)			ÜRES SORI! A PALOTA BEJÁRATA!		CSATÁR ÖRÖME KETTŐZVE ZOLA-MŰ		ÉCTELEN SILECI! APRÓ				
HAJRÓGZÍTÓ ESZKÖZ					MAGAS NÖVÉNY DOLGOZIK A MOZDONY		TISZTELT CÍMZETT (RÖV.) GYENGE SZÓLÓ		HALKAN (ZENE) ERDŐVIDÉKI VÁROS				MEZTELEN EMBERKÉP KORALL-ZATONY				RÓMAI ÓT PÉNZTARTÓ	
ERDEI GYÜMÖLCS MELEG				OLIMPIAI SPORTÁG A RÁDIUM VEJJELE				MEDVESZÍN TOK					AMELY SZEMÉLY VIZET ADÓ				LÉNYEGÉBEN ÍTÉLI BENT SZÉPI!	
ÁSVÁNYI FÜSZER		SZELLEMI ALKOTÓ IDÓMÉRŐ			RÖVID SÁNC A SAKKBAN TALÁNI!			A TANTÁL VEJJELE TE ÉS ÉN		INDÍTÉK JÓTÉKONYKODIK		IGEKÉPZŐ KERÉK A SZELEIN!		TÉLI JÁRMŰ ROMÁN AUTÓJEL				
EHE TÖVÉ VALÓ (GYÜMÖLCS)			MÉLY NŐI ÉNEKHANG IDŐS			KESERŰ ORVOSSÁGOK ANGYAL-RANG				SZÍNÉSZ (RÉG.) IDEGEN MŰVÉSZET				ARGUMENTUM DISZNÓ-TERMÉK			RÓMAI 101 A DUNÁBA ÖMLIK	
A MALOM TORKA SZIBÉRIAI FOLYAM			IDEGEN ANNA ATTÓL KEZDVE!				HIVATALI MUNKAHELY KOPASZ			TENGERI RABLÓ FOGOLY								
				CÉGFELE (RÖV.) AMELY SZEMÉLY				PÁRTI! GYORSAN SZALAD		EREKI FOHÁSZ		ÜRES TÁLI KÓDEXMÁSOLÓ NŐ NEVE		ILLAT POÉTA				
		LATIN ÉS MINDENNEK A LELKE			SZÁNDÉK-KOZÓ SÉMI NÉP				... SVEVO (OLASZ ÍRÓ) DIÉS ... (HÁRAG NAPJA)				KICSI, CSEKÉLY LÉGNYOMÁS-EGYSÉG				JEMENI AUTÓJEL HAMISKÁS FIATAL	
CGS ENERGIA-EGYSÉG				AKKOR INDULI! GYÖTRELEM		FÁBA VÉS AZ ENYÉM (FRANCIA)		LÁM BENT TARKAI		A HÁZBA EGRES-MAGI		SZÉTREPED HOGY HÍVJÁK?					HÍM LÓ	
BÁRÁNY-HANG			OROSZ FÉLSZIGET AZONBAN				DŰH KITART MELLETTE				ÁLLATI HÁLÓHELY HAMIS				KACAT ÁLLATI LAKHELY			
ÁZSIAI ÁLLAM					ÍR ÍRÓ A TŰZ HANGJA!					A TETEJÉRE TONNA (RÖV.)		TÖMEGESEN PUSZTÍTÓ EZTI!				FÉLPÉNZI FÉLÉVI!		
L. N. J.	N																	

Január 9-i rejtvényünk megfejtése: **Az ostoba ember számára a hallgatás helyettesíti a bölcsességet.**

A mundér becsülete

Bálint Zsombor

Az alapszakasz utolsó előtti fordulójával tértek vissza a téli szünet után a teremlabdarúgók. Ennek keretében a már biztosan felsőházba jutott Marosvásárhelyi CSM a Dévai Westet fogadta. A mérkőzésnek a dévaiak számára volt nagyobb tétje, hiszen a forduló előtt hárman voltak 14 pontot az egyetlen kiadó felsőházi helyért, s ez a mérkőzésen is meglátszott, nem ez volt a marosvásárhelyiek legjobb teljesítménye az idényben. A mundér becsületét azonban sikerült megvédeni.

A dévai együttes három olyan kezdőjátékoskal lépett pályára, akik az egykori City'us bajnokságban is megfordultak, de ma már közelebb vannak az ötvenhez, mint a harminchoz: a Matei fivérek és a tavaly még a CSM-t segítő Al-Ioani. Florin Matei amúgy gyakorlatilag az edzője is a dévai csapatnak, ez az időkerésnél látszott a legjobban, hiszen ő osztogatta az utasításokat, míg a jegyzőkönyvben szereplő edző hallgatott. Rendszeresen „kiosztotta” a társait a pályán is, szünetben pedig kiselőadást tartott a játékvezetőnek, aki pedig minden érintést lefújta a dévaiak javára, fordítva azonban sokkal kevésbé volt szigorú. A legnagyobb tévedése azonban az utolsó másodpercben született, amikor Pogăcean még érvényes időben kapuba juttatta a labdát, mégsem adta meg a szabályos gólt. Szerencsére ez a győztes kilitét már nem befolyásolta.

A mérkőzésen az első perctől észlelhető volt, hogy Déva nagyon szeretne pontokkal távozni, de az is, hogy a marosvásárhelyiek alkotják a homogénebb, jobb csapatot. Csak hát utóbbiak – nagyobb tét híján – nem összpontosítottak minden esetben, így rengeteg helyzetet kihagytak, végül Küsmödi használt ki egy védelmi hibát. Kicsivel később Iszlai labdavesztése után Cr. Matei egyenlített, ám egy perccel később a frissen leigazolt Toader ismét betalált, majd a 14. percben Iszlai növelte az előnyt.

Ezt követően Déva azonnal vészkapusos taktikára váltott, ám szünetig nem történt semmi érdemleges. Aztán a 29. percben Fl. Matei

Fotó: a városi sportklub közösségi oldala

szépített, ám nem létszámfölényes helyzetben, hanem egy számára szerencsésen megpattanó labdából.

3-2-nél nem kockáztatott tovább az ellenfél, és ismét megjelentek a helyzetek Dinicuță kapuja előtt, ám továbbra is az volt az érzésünk, hogy kicsit túl lazán kezelik a meccset a hazaiak. Mivel mezőnyjátékban az elfáradt veteránoknak nem volt esélyük a két és fél képzett sorsral rendelkező hazaiakkal szemben, az utolsó három percben ismét vészkapussal próbálkoztak a vendégek, kockáztattak is már, de a marosvásárhelyiek nem tudták kihasználni a hibáikat. Egész az utolsó másodpercig, amikor mégis, ám Liviu Chiță pitești-i játékvezető, úgy tűnik, nem akart újat húzni Mateijel, akivel a szünetben szinte bocsánatkérően beszélgetett.

A győzelemmel a CSM őrzi a nyolcpontos lemaradását a 2. helyezett Székelyudvarhelyhez képest, Déva pedig csak úgy kerülhet a felsőházba, ha öt góllal veri az utolsó fordulóban a Sepsis SIC-et. Feltételezve, hogy Temesvár nyer Măreștești ellen. Ha ugyanis a bánási együttes nem nyer, és csak kettős összevetés lesz, akkor Dévának bármely arányú siker jó. Eközben a marosvásárhelyi csapat a bajnok United Galac vendége lesz kedden 17.45 órától, a balszerencsésen elveszített hazai mérkőzés visszavágóján, és a felsőház küzdelmeinek előzetesén.

Jegyzőkönyv

Teremlabdarúgó 1. liga, 13. forduló: Marosvásárhelyi CSM – Dévai West 3-2 (3-1).

Marosvásárhely, Simon László Sportszernak, 500 néző. Vezette: Liviu Chiță (Pitești), Liviu Dârjan (Brassó). Tartalék: Robert Ciorbea (Barcszentpéter). Ellenőr: Ilie Șandru (Pitești).

Marosvásárhely: Tătar – Covaci, Iszlai, Pogăcean, Chertes (Tifán, Barbócz, Nicola, Küsmödi, Butiurca, Toader, Láposi, Orbán).

Dévai West: Costică (Dinicuță) – Fl. Matei, Cr. Matei, Al-Ioani, Boldor (Pușcă, Pieptea, Buda, Hordea, Gálfi, Boda, Flentea).

Gólszerzők: Küsmödi (8.), Toader (13.), Iszlai (14.), illetve Cr. Matei (12.), Fl. Matei (29.).

Eredményjelző

Teremlabdarúgó 1. liga, 12. forduló: Galaci United – Dévai West 8-0, FK Székelyudvarhely – Sepsiszentgyörgyi Sepsis SIC 8-4; *13. forduló:* Marosvásárhelyi CSM – Dévai West 3-2, Sepsiszentgyörgyi Sepsis SIC – Temesvári CFR 7-0, Mausoleul Măreștești – FK Székelyudvarhely 3-6, Bodzavásári Lucafařul – Galaci United 1-6. *Elmaradt mérkőzésen:* Mausoleul Măreștești – Galaci United 1-12.

A Liverpool nem tudott visszavágni a Nottinghamnek

Az élvonalas Liverpool 1-1-es döntetlent játszott az idény meglepetéscsapata, a Nottingham Forest vendégeként az angol labdarúgó-bajnokság 21. fordulójának keddi játéknapján.

A hazaiak korán vezetést szereztek, a második féldőben aztán a Szoboszalai Dominiket foglalkoztató Vörösök a portugál Diogo Jota találatával egyenlítették, így továbbra is hat ponttal vezetik a tabellát. A magyar válogatott csapatkapitánya végigjátszotta a találkozót.

A pontosztokodással mindkét gárda folytatta veretlenségi sorozatát: a Nottingham, amely ebben az idényben eddig egyedülként tudta legyőzni a Liverpoolt a Premier League-ben, hét kör óta nem kapott ki, míg a listavezető jó szériája 16 találkozót számlál.

Szoboszalai Dominik, a Liverpool (k) és Murillo, a Nottingham játékosa az angol első osztályú labdarúgó-bajnokság Nottingham Forest-Liverpool mérkőzésén a nottinghemi City Ground Stadionban 2025. január 14-én

Fotó: MTI/EPA/Adam Vaughan

Australian Open: Djokovic rekordja, Szabalenka és Alcaraz nem veszített szettet

A szerb Novak Djokovic örül, miután győzött a portugál Jaime Faria ellen az ausztrál nemzetközi teniszbajnokság férfi egyesének második fordulójában Melbourne-ben 2025. január 15-én

Fotó: MTI/EPA/AAP/Lukas Coch

A 24-szeres Grand Slam-győztes Novak Djokovic újabb rekordot döntött az ausztrál nyílt teniszbajnokságon.

A tíz melbourne-i diadalával csúcstartó szerb sztár a második fordulóban a portugál Jaime Fariát búcsúztatta 430. GS-főtáblás meccsén, s az utóbbi statisztikában túlszárnyalta Roger Federert.

A folytatásban a 37 éves klasszisra a 26. kiemelt cseh Tomas Machac vár, aki 40 ászot kapott a 211 centis amerikai Reilly Opelkától, három és fél óra után mégis ő ünnepelhetett.

A tavaly a Roland Garros-on és Wimbledonban győztes Carlos Alcaraz mindössze 82 perc alatt túljutott a japán Josihito Nisiokán, aki bréklabdáig sem jutott ellene, miközben hatszor is elvesztette az adogatását.

A nőknél a világlétső és az elmúlt két évben AO-győztes Arina Szabalenka 2:5-re állt a második szettben az 54. helyezett spanyol Jessica Bouzas ellen, de sorozatban öt gémet hozva végül besöpörte a meccset.

A volt világlétső Oszaka Naomi fordulatossan mérkőzésen búcsúztatta a 2023-ban Roland Garros-döntős cseh Karolina Muchovát, míg a tavaly Melbourne-ben finalista, ötödik kiemelt kínai Cseng Csin-ven számára a második forduló jelentette a végállomást. A párizsi olimpiai bajnokot a német Laura Siegemund (97.) verte meg.

Eredményjelző

Ausztrál nyílt teniszbajnokság, 2. forduló (a 32 közé jutásért), érdekesebb eredmények:

** férfiak:* Alcaraz (spanyol, 3.) – Nisioka (japán) 6:0, 6:1, 6:4, Lehecka (cseh, 24.) – Gaston (francia) 6:3, 3:1-nál Gaston feladta, Machac (cseh, 26.) – Opelka (amerikai) 3:6, 7:6 (7-1), 6:7 (5-7), 7:6 (7-4), 6:4, Borges (portugál) – Thompson (ausztrál, 27.) 6:3, 6:2, 6:4;

** nők:* Szabalenka (fehérorosz, 1.) – Bouzas (spanyol) 6:3, 7:5, Siegemund (német) – Cseng (kínai, 5.) 7:6 (7-3), 6:3, Pegula (amerikai, 7.) – Mertens (belga) 6:4, 6:2, Snajder (orosz, 12.) – Tomljanovic (ausztrál) 6:4, 7:5, Andrejeva (orosz, 14.) – Ucsidzsima (japán) 6:4, 3:6, 7:6 (10-8), Oszaka (japán) – Muchova (cseh, 20.) 1:6, 6:1, 6:3, Frech (lengyel, 23.) – Blinkova (orosz) 0:6, 6:0, 6:2, Danilovic (szerb) – Szamsonova (orosz, 25.) 6:1, 6:2, Fernandez (kanadai, 30.) – Bucsa (spanyol) 3:6, 6:4, 6:4.

**35 éves a LORANTFFY ZSUZSANNA
KULTURÁLIS EGYESÜLET**

**Műsoros kiállítást szervez
Bátor nők, erős hivatások
Lorántffy Zsuzsanna öröksége**

**HELYSZÍN:
STUDIUM HUB**

2025. január 21. 18 óra

BELÉPÉS DÍJTALAN
Az adakozást elfogadjuk!

TÁMOGATÓINK: S.C. TAK AGROZOOT SRL
MÉDIAPARTNEREK: e-NÉPÚJSÁG.ro, Marosvásárhelyi Rádió Románia, rádió Gaga Marosvásárhely

A hirdetési rovatban megjelent közlemények, reklámok tartalmáért a hirdetésfeladó vállalja a felelősséget!

MEGEMLÉKEZÉS

*Ha egy könnycsepp gördül végig az arcunkon,
az azért van, mert szeretünk, és hiányzol nagyon.
Bennünk él egy arc, egy végtelen szeretet,
amit tőlünk soha senki el nem vehet.*

Szomorúan, fájó szívvel emlékezünk január 16-án a szeretett, drága férjre, édesapára, nagytatára, dédnagytatára, rokonra, barátira,

CSOBOT LAJOSRA

halálának első évfordulóján.

Megállunk néma sírod mellett, szeretnénk megfogni még egyszer a kezéd, és megköszönni végtelen szereteted.

Elfeledni téged soha nem lehet, te voltál a jószág és a szeretet.

Emléke legyen áldott, nyugalma csendes!

Szerettei. (24870-I)

ELHALÁLOZÁS

Szomorú szívvel tudatjuk, hogy a szeretett férj, drága édesapa, nagypapa, após, apatárs, rokon, szomszéd, vadász kolléga és jó barát, az udvarfalvi születésű

id. ZOLYOMI GYÖRGY

január 14-én, 86. évében örökre eltávozott.

Drága szeretettünk temetése 2025. január 18-án, szombaton 13 órakor lesz református egyházi szertartás szerint a Vili temetkezési központban (szentgyörgyi új temető, Kápolna utca), majd az udvarfalvi sírkertben helyezük örök nyugalomra.

A virrasztás a Vili temetkezési központban 2025. január 17-én, pénteken 17 órától lesz.

Drága emlékét, míg élünk, megőrizzük!

Gyászoló szerettei. (24873-I)

Fájdalommal tudatjuk, hogy a szeretett férj, édesapa, nagypapa, rokon, barát és szomszéd,

JAKAB ATTILA

építésztechnikus

életének 83. évében elhunyt.

Drága halottunk temetése január 17-én, pénteken 12 órától lesz a református temetőben.

Emléke legyen áldott, nyugalma csendes!

A gyászoló család. (-I)

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy a szeretett édesanya, anyós, nagymama, dédmama, rokon és jó szomszéd,

MÓZES MARGIT

(született Mezei)

2025. január 14-én, életének 99. évében örökre eltávozott közülünk.

Drága halottunk temetése 2025. január 16-án, csütörtökön 14 órakor lesz a marosvásárhelyi római katolikus temetőben.

Emléke legyen áldott, nyugalma csendes!

Szerettei. (sz.-I)

RÉSZVÉTNYLIVÁNTÁS

Őszintén együttérzünk a gyászoló családdal

id. ZOLYOMI GYÖRGY

elhunyt okozta fájdalmukban. Vigasztalódást kívánunk. Nyugodjon békében!

Özv. Makkai Irén, lánya és fia családjukkal. (24874-I)

Részvétünket fejezzük ki Bálint Barnabás Attila ákosfalvi helyi tanácsosnak, és együttérzünk vele és családjával szeretett **ÉDESANYJA** elvesztése miatt érzett fájdalmában.

Az Ákosfalvi Polgármesteri Hivatal munkaközössége. (-I)

Szolgáltatás – Üzleti ajánlat

FIATAL, ENERGIKUS SZEMÉLYT alkalmazunk munkakönyvvvel HÁZTARTÁSI MUNKÁK elvégzésére. Tel. 0723-244-200. (sz.-I)

Szünetel a vízszolgáltatás

Az AQUASERV tájékoztatja a fogyasztókat, hogy az ivóvízhálózat karbantartási munkálatai miatt **2025. január 16-án 22 órától 17-én 4 óráig** (becsült időpont) az ivóvíz-szolgáltatás szünetel vagy kis nyomású lesz

Marosvásárhelyen és a peremtelepüléseken.

Felhívjuk a fogyasztók figyelmét, hogy a szolgáltatás újraindításakor előfordulhat, hogy a csapokból rövid ideig zavaros víz folyik a vezetékekben lévő lerakódás felkavarodása miatt. Javasoljuk, hogy ezt a vizet, ameddig ki nem tisztul, csak háztartási célokra használják. Elnézést kérünk a kellemetlenségért. Köszönjük a megértést!

AQUASERV RT., Marosvásárhely

Fontos pontosítások azon magánszemélyek számára, akik legfeljebb 5 szoba turisztikai célú bérbeadásából származó jövedelmet valósítanak meg saját tulajdonú lakásokban vagy helyi gasztronómiai tevékenységből

A Brassói Regionális Közpénzügyi Főigazgatóság tájékoztatót közölt azon magánszemélyek számára, akik legfeljebb 5 szobáig terjedő, saját tulajdonú lakásokban turisztikai célú bérbeadásból vagy helyi gasztronómiai tevékenységből (étkeztetésből) származó jövedelmet szereznek:

– Azok a magánszemélyek, akik a saját tulajdonú lakásokban található legfeljebb 5 szoba idegenforgalmi célú bérbeadásából származó jövedelmet szereznek, a jövedelmi normák alapján kiszámított jövedelemadóval tartoznak: 10% x a jövedelmi normák, adott esetben a korrekciós együtthatókkal csökkentve.

A 2025-ös bevételi norma Brassó megyében az országos jelentőségű üdülőhelyekre: Brassópojána, Predeal, Rozsnyó 13.500 lej/szoba, a helyi jelentőségű üdülőhelyekre: Töröcsvár, Moécs, Hidegpatak, Négyfalu, Felsőszombatfalva, Felsőtömös, Bodzavám és Fogaras turisztikai területe 8.500 lej/szoba, a többi település esetében pedig 11.000 lej/szoba.

A 2025-re vonatkozó jövedelmi normák szintje és a korrekciós együtthatók a www.anaf.ro honlapon, a https://static.anaf.ro/static/10/Brasov/Brasov/norme_2025.pdf linkre kattintva láthatóvá válnak.

Azok a magánszemélyek, akiknek helyi gasztronómiai tevékenységből származó jövedelmük van, a jövedelmi normák alapján kiszámított jövedelemadó fizetésére kötelesek: 10% x a jövedelmi normák, adott esetben a korrekciós együtthatókkal csökkentve.

A helyi gasztronómiai üzlet a helyi elsődleges termékek értékesítésére szolgáló, vidéki településen található létesítmény, ahol – a helyi gasztronómiai üzletek létrehozásáról és működéséről szóló 412/2023. sz. törvény szerint – a helyi sajátos receptek alapján, közvetlenül a végső fogyasztó számára, egyidejűleg legfeljebb 15 személy számára készítenek és szolgálnak fel ételeket.

A 2025-ös bevételi norma egy helyi gasztronómiai pont esetében 44.400 lej.

A 2025-re vonatkozó jövedelemnormát és a korrekciós együtthatókat a www.anaf.ro honlapon, a https://static.anaf.ro/static/10/Anaf/AsistentContribuabili_r/NormaPunctGastronomic2025/Norma_punct_gastronomic_2025.htm linkre kattintva lehet megtekinteni.

E jövedelem után akkor kell egészségbiztosítási járulékot fizetni, ha e jövedelem összege – adott esetben más olyan jövedelmekkel együtt, amelyek után a járulékot fizetni kell – meghaladja a 6 bruttó minimálbér felső határát (2025-re: 6 x 4.050 lej = 24.300 lej).

Az adófizetők további információkat kaphatnak:

– a Saját virtuális tér szolgáltatáson keresztül – Egységes kapcsolatfelvételi űrlap, Adóügyi segítségnyújtás és útmutatás részleg;

– telefonon, az ANAF ügyfélszolgálatának 031.403.91.60-as telefonszámán.

A kommunikációs, közkapcsolati és sajtóosztály

Marosvásárhelyi Rádió Románia 96 FM
106,8 FM
1323 AM
www.marosvasarhelyiradio.ro

Kultúra hete

studium prospero
VASS
LEVÉLTÉ

JANUÁR 15., szerda	17:00 – Studium HUB, Bolyai utca, 15. szám <i>Hangszerbemutató (RO)</i>
JANUÁR 15., szerda	18:00 – Studium HUB, Bolyai utca, 15. szám <i>Dincolo de halatul alb – A fehér köpeny mögött (RO-HU)</i>
JANUÁR 16., csütörtök	17:00 – Studium HUB, Bolyai utca, 15. szám <i>Hangszerbemutató (HU)</i>
JANUÁR 16., csütörtök	18:00 – Studium HUB, Bolyai utca, 15. szám <i>Könyvbemutató</i> Barabás László: <i>Farsangi dramatikus népszokások Maroszáéken</i>
JANUÁR 17., péntek	20:00 – Erdélyi Hagyományok Háza Bartók Béla terme <i>Táncház</i>
JANUÁR 18., szombat	19:00 – Studium HUB, Bolyai utca, 15. szám <i>Navarra Dance táncstúdió – Szólótáncok</i>
JANUÁR 19., vasárnap	16:00 – Studium HUB, Bolyai utca, 15. szám <i>Navarra Dance táncstúdió – Csoportos táncok és szólótáncok</i>
JANUÁR 19., vasárnap	18:00 – Studium HUB, Bolyai utca, 15. szám <i>Újévi kamaraest – Avéd Éva (zongora) és Kecskés Avéd Erika (brácsa)</i>
JANUÁR 19., vasárnap	19:00 – Stúdió Színház <i>Nosztalgia Rádió c. előadás</i>
JANUÁR 20., hétfő	18:00 – Studium HUB, Bolyai utca, 15. szám <i>Arisztokraták és örömeik Jókai Mór regényeiben</i>
JANUÁR 21., kedd	18:00 – Erdélyi Hagyományok Háza Alapítvány, Sáros utca, 1. szám <i>Koncertsorozat marosvásárhelyi zeneszerzők műveiből</i>
JANUÁR 21., kedd	18:00 – Studium HUB, Bolyai utca, 15. szám <i>Műsoros kiállítás – 35 éves a Lorántffy Zsuzsanna Kulturális Egyesület</i>
JANUÁR 22., szerda	18:00 – Studium HUB, Bolyai utca, 15. szám <i>Utazás az amerikai nyugaltra – Veress Zsombor előadása</i>
JANUÁR 22., szerda	18:00 – Levél utcai Stúdió 2.1 <i>A két Korea újraegyesítése c. előadás</i>
JANUÁR 22., szerda	20:00 – Studium HUB, Bolyai utca, 15. szám <i>Boróka Táncgyűttes – Táncba zárt örökség</i>

Szép Palkó

KÖZÉLY NÉPMŰVÉSZETI SZÉNYEK TÁNCZAI

2025 | 01 | 17
10 és 12 óra
MAROS MŰVÉSZEGYÜTTES
ELŐADÓTERME

nca
EMBERI ERŐFORRÁS TÁMOGATÁSKÖZVELE

*Szervezett előadás. Jegyinformáció a 0757 059 594-es telefonszámon.

Kultúrcsepp

CSÜTÖRTÖK 21⁰⁰

ETV
ERDELY TV

DORA OPTICS

Teljes körű ellátás az egész családnak!

Szemészet	Gasztroenterológia
Kardiológia	Fül-orr-gégészet
Érsebészet	Tüdőgyógyászat
Plasztikai sebészet	

SPITAL DORA OPTICS

www.doraoptics.ro 0733 553 976

Spălătorie și detailing auto

Beltrand

autómosó és -kozmetika

- külső-belső tisztítás
- kárpittisztítás, polírozás, viaszozás

Marosvásárhely
Predeal u. 97 sz.

Telefon: 0265/223-902
0740-393-060

rádió

Gamma

Maroszáék

Marosvásárhely	88.0
Segesvár	104.3
Szászrégen	94.7
Szováta	102.0

médiatek

Újdonságok a Kobak könyvesboltokban:

A metszés zsebkönyve

Gombászok kézikönyve

Keresse fel kávézónkat a vásárhelyi könyvesboltban!

Marosvásárhely, Győzelem tér 18.szám
Szászrégen, Mihai Viteazu út 15.szám